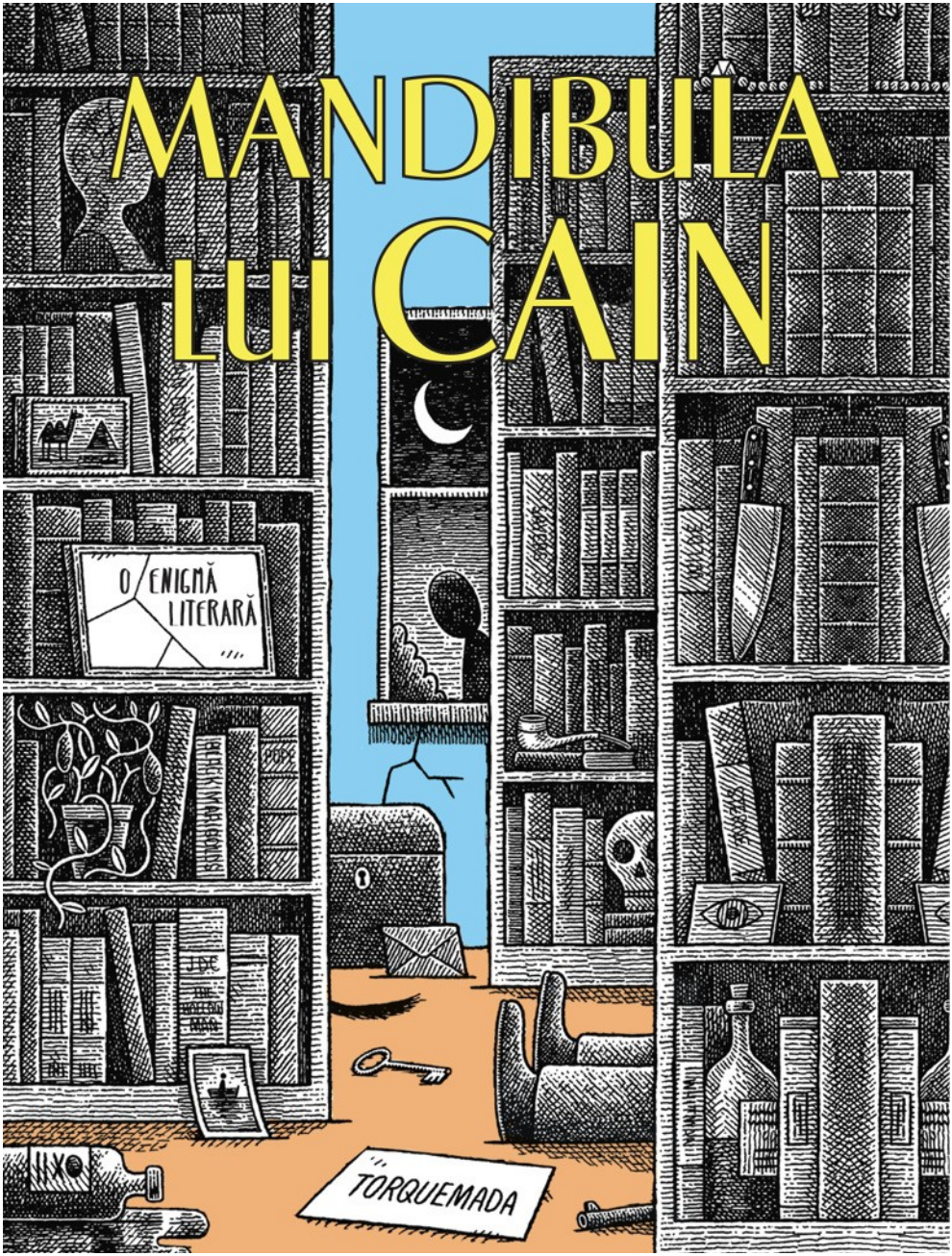
MANDIBULA
lui CAIN
O ENIGMĂ
LITERARĂ
TORQUEMADA

TORQUEMADA

(Edward Powys Mathers)

MANDIBULA LUI CAIN

Traducere din limba engleză şi note de

ALEXANDRU MANIU

Prefaţă de HERVÉ LE TELLIER

EDITURA LITERA

Bucureşti, 2024

Edward Powys Mathers

Cain's Jawbone
The World's Most Fiendishly Difficult Literary Puzzle
Copyright © Unbound, 2019

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro
Mandibula lui Cain
Torquemada (Edward Powys Mathers)

Copyright © 2024 Grup Media Litera
pentru ediţia în limba română
Toate drepturile rezervate

ISBN 978-630-319-510-0
ISBN EPUB 978-630-338-252-4

Editor: Vidraşcu şi fiii
Redactor: Sabrina Florescu
Corector: Georgiana Enache
Copertă: Flori Zahiu-Popescu
Tehnoredactare şi prepress: Marin Popa
Traducere prefaţă: Sabrina Florescu

Conţinutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright şi este destinat exclusiv utilizării în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcat. Orice altă

utilizare, incluzând împrumutul, schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, vânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimţământul editorului, este strict interzisă. Dreptul de folosinţă al prezentei lucrări nu este transferabil. Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparţin companiei Grup Media Litera SRL.

ELOGIU LUI TORQUEMADA

Era tentant, dar nu: paginile acestei prefeţe vor fi în ordine. Ţineţi în mâinile voastre o carte din care doar cele o sută de pagini ale relatării trebuie tăiate, apoi reorganizate, pentru a oferi o poveste poliţistă coerentă. Nu este greşit să se creadă că *Mandibula lui Cain (Cain's Jawbone)* este copilul literar al Agathei Christie şi al lui James Joyce, sau chiar al lui T.S. Eliot. Nu este greşit nici să găsim titlul fermecător, deoarece face referire la prima armă de crimă înregistrată în lumea iudeo-creştină, Cain omorându-şi fratele Abel cu mandibula unui măgar (Geneza, IV, 1–16, credeţi-mă pe cuvânt).

Se ştie puţin despre autorul Torquemada, pe numele său real Edward Powys Mathers. Născut în 1892, decedat în 1939, acesta a fost traducător, poet ocazional, dar mai ales rebusist la ziarul *Observer*, unde compunea cuvinte încrucişate criptice, cu definiţii precise şi conţinând doar o cheie subsidiară. Aşa cum – pentru a cita doar două exemple din Georges Perec – „Elle a déjà commencé" sau „Il l'est vraiment" ambele în şase

litere[1] (nu vă uitaţi imediat la notă). Se vede că este adesea o tortură, iar pseudonimul Torquemada, inchizitorul spaniol care a lăsat o amintire sinistră, nu a fost ales la întâmplare. Soţia lui Edward îl descria ca un om „care umblă în jurul rafturilor sale într-o pereche de pantaloni din flanel bufanţi, având cămaşa descheiată la gât şi mânecile suflecate deasupra cotului, în căutarea unui citat cu care îşi va îndemna cititorii să citească sau să recitească una dintre cărţile lor preferate în vers sau în proză”.

La prima sa ediţie, în 1934, cartea făcea parte dintr-o cutie de jocuri, *The Torquemada Puzzle Book*, care conţinea puzzle-uri reale, cuvinte încrucişate şi alte provocări, dar *Mandibula lui Cain* era piesa de rezistenţă. În acel Crăciun, cutia s-a găsit adesea sub brad, în timp ce în lumea anglo-saxonă apăreau *Blândeţea nopţii* de Francis Scott Fitzgerald sau *Crima din Orient Express* de Agatha Christie.

Datorită faptului că paginile sunt plasate într-o ordine aleatorie, există 100 de moduri diferite de a o alege pe prima, 99 de a o alege pe a doua, 98 pe a treia etc., până la ultima, care este evident impusă deoarece nu mai rămâne nimic. Numărul de soluţii posibile este „factorial 99”, adică 99 × 98 × 97... × 2 × 1, ceea ce este aproape de 1

[1] „Elle a déjà commencé”: EROSIO. „Il l’est vraiment” ANPUTE (lui M îi lipseşte un picior, devenind N...).

urmat de 158 de zerouri. Luaţi toţi atomii din univers şi ridicaţi-i la pătrat, şi veţi ajunge acolo. Cum să spun... Este mult.

O recompensă a fost propusă primului cititor capabil să reorganizeze paginile şi să ofere atât numele celor şase victime ucise, cât şi numele criminalilor, să indice ordinea exactă a paginilor şi să explice pe scurt cum a descoperit soluţia. Este nevoie de o logică implacabilă, o lectură inteligentă, multă răbdare, destul de mult timp liber şi, fără îndoială, un perete mare alb pentru a lipi cele o sută de pagini, validând treptat legăturile şi transformându-i suprafaţa într-un „tablou al crimei”: calculaţi cel puţin doi metri pătraţi pentru a avea destul spaţiu. Până acum, doar trei persoane au reuşit. Două în anii 1930 – au primit o recompensă de 15 lire sterline – şi ultima, în noiembrie 2020, care a profitat de cele patru luni lungi de izolare din timpul pandemiei de Covid-19, actorul şi scenaristul John Finnemore. A câştigat 1 000 de lire sterline, echivalentul celor 15 lire sterline din anii 1930, ceea ce oferă o idee bună despre inflaţie, dar nici o idee despre soluţie.

Finnemore a putut câştiga această sumă, pe care, desigur, nu ar trebui să o împărţim la sutele de ore petrecute, pentru că *Mandibula lui Cain* fusese reeditată de mica editură Unbound. Cu doi ani înainte, John Mitchinson, cofondatorul şi editorul său, vizitase Shandy Hall, casa lui

Laurence Sterne (The Laurence Sterne Trust), din Coxwold. Acolo, Patrick Wildgust, custodele de la Shandy Hall şi mare iubitor de curiozităţi, descoperise această carte din anii 1930, cu succes efemer. Mitchinson, fascinat, a decis imediat să o reediteze.

Combinatorica a stârnit întotdeauna un mare interes printre scriitori. De pildă, *grands rhétoriqueurs*[2] precum Destrées, dar şi, mai aproape de noi, la *O sută de mii de miliarde de poeme*, în care zece sonete, cu versuri tăiate în fâşii, pot crea, prin manipulare, un număr impresionant de poezii (titlul cărţii oferă un indiciu). În anii 1970, oulipianul[3] Italo Calvino a lansat ideea unui roman făcut din cărţi ce ar fi putut fi amestecate. Un alt membru al Ouvroir, Jacques Bens, creator de cuvinte încrucişate ca Torquemada şi Perec, dar la *L'Express*, a încercat din nou această experienţă după douăzeci şi cinci de ani. Obstacolele au fost nenumărate, ba chiar

[2] Nume dat unui grup de poeţi din perioada 1460–1520, a căror poezie era marcată de o rimă complexă şi de experimente cu structuri asonante, jocuri de cuvinte şi inclusiv rebusuri verbale. (n.red.)

[3] Italo Calvino a făcut parte din Ouvroir de littérature potentielle (Atelier de literatură potenţială) sau OuLiPo un grup eterogen format din oameni de litere şi din matematicieni. Alţi membri de seamă au fost: Raymond Queneau şi Georges Perec. (n.red.)

insurmontabile, deoarece acţiunea nu putea să avanseze cu adevărat. Ingeniosul romancier britanic (destul de cult) Bryan Stanley Johnson (1933–1973) a scris în 1969 un roman experimental, *The Unfortunates*, prezentat într-o cutie fără legătură, al cărui prim şi ultim capitol sunt impuse, dar ale căror alte capitole pot fi plasate în orice ordine.

Totuşi, în acest volum, Torquemada propune un alt fel de abordare, aproape opusă, dar la fel de dificil în realizare, cea a scrierii unui roman în care ordinea paginilor este impusă şi, mai ales, nu admite decât o singură soluţie.

Desigur, fiind un puzzle, veţi fi tentaţi, aşa cum sunteţi şi pentru cele cu două dimensiuni, să căutaţi mai întâi marginile, îmbinările naturale, suprapunerile. Dar, într-o singură dimensiune, cea liniară, a unei povestiri, există doar două „margini”, prima şi ultima pagină. Există însă cu adevărat zeci de posibilităţi. Torquemada era, de asemenea, conştient de o altă dificultate: adesea, într-un roman, două pagini pot fi inversate fără prea mult rău, ba chiar fără consecinţe majore, deoarece ordinea cronologică lipseşte uneori, ceea ce permite o anumită modularitate. Aici, autorul face orice confuzie imposibilă, începând uneori (dar rar) un citat pe o pagină care se încheie pe alta. Căutaţi aceste „îmbinări” şi veţi limita (puţin) opţiunile. Cu privire la

„suprapunerile” de fraze, nu vă aşteptaţi la ele, nu există.

Competiţia promite să fie dificilă: mii de cititori vor încerca să găsească *soluţia*. Vor fi puţini aleşi. Personal, să nu spuneţi nimănui, sper sincer să fiţi dumneavoastră.

HERVÉ LE TELLIER, laureat al Premiului Goncourt 2020

NOTĂ DESPRE AUTOR

Mathers, sau Bill, cum îi spuneau prietenii, a ales ca pseudonim Torquemada, un nume asociat cu Inchiziţia spaniolă, fiind convins că enigmele trebuie să fie chinuitor de dificile, dar în egală măsură satisfăcătoare când sunt rezolvate. Este părintele rebusului criptic în Anglia, pe care l-a introdus în 1924 în paginile ziarului *Observer*.

Britanicii se dau în vânt după cimilituri şi îi urmăresc cu sfinţenie pe culegătorii de rebusuri, aşteptând cu nerăbdare următorul puzzle, iar Torquemada a avut mulţi susţinători fideli. John Dickson Carr (autorul romanului de mister *The Hollow Man*, votat drept cel mai bun roman de crimă şi mister tip „cameră-închisă” din toate timpurile) se număra printre admiratori. În opinia lui, „n-am cunoscut niciunde un om cu o cultură atât de vastă în domeniul ficţiunii de senzaţie. Torquemada, cel de la *Observer*, citea tot ce se scria pe acest subiect... şi era deja familiar cu tot ce fusese scris. Pe deasupra, nu uita nimic”.

Powys Mathers era recunoscut ca traducător sclipitor, fiind autorul unei ediţii a celor *O mie şi una de nopţi*. O altă contribuţie remarcabilă este minunatul poem „Black Marigolds” (îndrăgit de o fostă deţinătoare a titlului de Poet Laureat al Marii Britanii, Carol Ann Duffy). A fost şi critic literar, specializat pe romane poliţiste.

În 1934 a publicat o culegere de enigme sub titlul *Cartea enigmelor Torquemada*. Pe lângă rebusurile foarte dificile, cartea conţinea şi jocuri de cuvinte, acrostihuri şi anagrame – suficient cât să ţină o familie ocupată vreme de câteva săptămâni.

Ultimele o sută de pagini ale cărţii conţin romanul-puzzle *Mandibula lui Cain*.

POŢI REZOLVA CRIMELE ENIGMATICE DIN CARTEA LUI TORQUEMADA?

Fii convins că există o ordine clară, cea în care au fost scrise paginile, şi cu toate că gândurile povestitorului zboară uneori când înainte, când înapoi, în manieră modernistă, povestea merge înainte, neabătută şi fără echivoc, de la prima la cea din urmă pagină.

Atenţie: enigma e extrem de dificilă şi nu e croită pentru cei slabi de înger.

INTRODUCERE

În 1934, culegătorul de rebusuri al ziarului *Observer*, Edward Poyws Mathers, a scris un

roman fără pereche: *Mandibula lui Cain*. Romanul, al cărui titlu care face trimitere la prima crimă săvârşită, dacă ne luăm după scripturi, a fost scris sub pseudonimul „Torquemada”. Însă nu e doar un roman poliţist, ci şi una dintre cele mai fascinante enigme publicate vreodată.

Se spune că cele o sută de pagini ale romanului, publicate iniţial în *Cartea de enigme Torquemada*, au fost tipărite şi legate într-o ordine aleatorie, oferindu-i cititorului ocazia să le rearanjeze, să dezlege misterele şi să-i descopere pe ucigaşi. Sunt milioane de combinaţii posibile, dar există o singură ordine corectă. Enigma e foarte greu de rezolvat, şi numai trei persoane* au reuşit să-i dezlege iţele. Astfel, soluţia la problemă rămâne secretă.

Fundaţia Laurence Sterne e interesată de toate operele literare ce oferă alternative la linearitatea narativă (de pildă, B.S. Johnson, Marc Saporta, Julio Cortázar), în buna tradiţie a lui Laurence Sterne, astfel că Fundaţia a fost deopotrivă surprinsă şi încântată când *Cartea de enigme Torquemada* a intrat, prin donaţie, în colecţia de literatură contemporană a muzeului, cu toate că soluţia lipsea. După luni în şir de cercetare şi cu ceva noroc, Fundaţia a reuşit să dezlege secretul *Mandibulei lui Cain*.

În prezent, există o nouă ediţie necartonată ca un număr cât mai mare de cititori să poată

experimenta complexitatea, pistele false şi aventurile literare tăinuite în enigmă, şi totodată să descopere personajele care se ascund în spatele fiecărei crime odioase...

Rezolvă cel mai mare PUZZLE LITERAR din lume

Fii printre puţinii cititori care au dezlegat enigma!

Şase crime. 100 de pagini. Milioane de combinaţii posibile... dar doar una este corectă.

Cum participi la concurs:

1. Aranjezi paginile cărţii în ordine.
2. Postezi pe contul tău de TikTok un jurnal video în care ne arăţi cum citeşti cartea. Fără spoilere, păstrează secretul! Dă tag către @editura_litera şi pune hashtag-urile #mandibulaluicain #edituralitera.
3. Ghiceşti cei şase criminali şi victimele lor.
4. Trimiţi rezolvarea aici: www.litera.ro.

Primul participant care ghiceşte răspunsul corect va fi premiat de Editura Litera cu 100 de cărţi la alegere de la Editura Litera.

Se poate participa cu un singur răspuns.

Perioada concursului: 1 martie 2024–31 august 2024.

Răspunsul corect este strict confidenţial.

Prin participarea la concurs confirmi că eşti de acord cu tot Regulamentul concursului, detaliat pe site-ul www.litera.ro.

FIŞĂ DE RĂSPUNS

Nume: ..... Număr de telefon: .....

Adresă de email:..... Ţara de domiciliu: .....

Pentru a te înscrie la concurs, oferă o scurtă explicaţie a felului în care ai descoperit soluţia, numele complete ale celor şase persoane ucise, ale criminalilor, precum şi ordinea corectă a celor 100 de pagini.

Note despre obţinerea soluţiei

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Persoana ucisă Ucisă de către

ex. John Doe ex. Elizabeth Lazenby
ex. Blanche Talmonds ex. Thomas Atkins
1. 1.
2. 2.
3. 3.
4. 4.
5. 5.
6. 6.

Pagina tipărită 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Pagina corectă __

Pagina tipărită 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

Pagina corectă __

Pagina tipărită 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75

Pagina corectă __

Pagina tipărită 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Pagina corectă __

TERMENI ŞI CONDIŢII

Concurs #mandibulaluicain

Rezolvă cel mai mare puzzle literar din lume

Participă la provocarea #mandibulaluicain pe TikTok

Răspunsurile trimise după încheierea concursului nu vor fi acceptate. Oricine este binevenit să participe, dar nu se acceptă decât un singur răspuns de persoană. Editura Litera îşi rezervă dreptul să descalifice pe oricine manifestă un comportament contrar spiritului competiţiei.

Editura Litera nu îşi asumă responsabilitatea pentru înscrieri pierdute sau întârziate, indiferent de cauză, de pildă defecţiuni ale echipamentului, defecţiuni tehnice, precum şi erori de sistem, de satelit, de reţea, de server, de computer (software sau hardware), de orice fel. Câştigătorul va fi înştiinţat prin e-mail sau telefonic (folosind datele de contact introduse la înscriere) în termen de treizeci de zile de la încheierea competiţiei. Datele personale nu vor fi distribuite sau folosite altfel decât în scopul concursului.

Înscrierea la concurs necesită acceptarea acestor termeni şi condiţii. Editura Litera îşi rezervă dreptul de a refuza înscrierea sau decernarea premiului oricărei persoane care încalcă termenii şi condiţiile.

Vezi detaliile complete despre concurs pe site-ul www.litera.ro

(1)

Stau singur la masa convenită şi iau stiloul între degete, pentru a oferi curioşilor o istorisire fidelă a

faptelor. Veţi spune, poate, că mă încearcă o nelinişte sau că sunt nebun; dar cel puţin acest stilou mic, acest Aquarius marmorat, negru cu argintiu, cu peniţa forjată anume după indicaţiile mele în Amsterdam, e lacom. A cam şomat o vreme după ce-a dansat atât de sprinten la moartea bătrânului. În timp ce privesc marea, Casy Ferris înaintează cu priviri abătute. Desigur, azi e ziua cu pricina. Tatăl ei îmi aminteşte de-o morsă bolnăvicioasă. Dar bănuiesc că are şi ea nevoie de cineva. Nu mă îndoiesc că biserica Sfântul Lazăr din Macao e plină deja. Cred că e nesăbuită, dar până la urmă nu e treaba mea. În preajma mormintelor martirilor, corlele croncănesc, cum numai inima mea-şi aminteşte. Ciudat că el îmi vine atât de des în gând astăzi. Sper că păsările dau roată pirostriilor din pricina vreunor peşti. Însă toţi pescăruşii de treabă iubesc marinarii. Puah!
note

(2)

M-am scufundat pentru ultima oară. Cele câteva imagini şi litere parcă înoată spre mine. Le-am absorbit pe toate. Altele nu mai erau. Am aruncat o privire în jur. Se părea că făceau toţi banii. Aşa-i Londra; îl primeşte acasă pe pribeag cu un soi de indiferenţă călduroasă. Femeia, bănuiam, era de-o frumuseţe răvăşitoare. Rochia crem, ce contrasta cu tenul ei viu colorat, mi se înfăţişa mai degrabă

ca albul în opoziţie cu un cavou de cărămidă strident decât ca petalele trandafirilor aşternute pe zăpadă. Într-adevăr, o frumuseţe cumplită, din câte-mi dădeam seama, ce m-a dus cu gândul la acele vorbe dezolante: Ce-a răpit o sută de mii de suflete; şi totuşi eu, în viaţă. Dar el nu mai era. Scriitorul murise în chip ciudat astăzi. Şi nu s-au abătut de la această cale afurisită timp de trei sau patru zile: dar cu toţii au fost duşi la marea groapă comună, înainte să se umple. Unde era Henry? A, era lângă ea, atât de aproape încât putea să-i atingă chipul mic şi vesel ce încununa coloana gâtului ei asemenea clopoţelului pe răzor. Oare el va aprecia asta?
note

(3)

La întâlnirea de ieri, Clement a fost foarte precis: mai puţin de optsprezece mii de metri în medie pe zi – cincisprezece mii cinci sute ca să spun mai exact –, o raţie întreagă din minunata substanţă a asasinului, un mic act de dreptate la final de săptămână, chiar mai puţin, după care voi avea parte de marfa asta grozavă pentru tot restul vieţii. M-am simţit nemaipomenit după ce am luat a doua pastilă. Măcar pornisem la drum, căci dădusem peste jumătatea importantă a unei edituri; fuseseră mereu de treabă cu mine, ca de altfel şi cu Austin Freeman, Oppenheim şi Mary Roberts Rinehart. Mama n-a vrut în ruptul capului

s-o vadă plecând, s-a gândit toată săptămâna la ea, a avut grijă de ea luni în şir. Şi-apoi urmează un vers uitat. Dar muierea roşie n-a mai venit şi nu se mai ştie nimic de ea. Mi-a părut rău că Hodder nu era acolo: ce nume drăguţ pentru un sat! Semnele după care mă veţi recunoaşte sunt o manta de ploaie, nişte ghete trainice. Nici unul dintre prietenii mei nu mi se tolăneşte-n fotoliu. Eu n-am fotoliu.
note

(4)

Şi cred că aş fi preferat titlul Maestrului Jimson, acum că această abominaţie scămoasă e înaintea ochilor mei. Dar regina nu poate greşi cu nimic. Ploaia care a căzut în rafale se zvântă acum uşor. Iar acolo, trecând cu poticneli printre bălţi, sir Roland Mowthalorn, un bătrânel la patru ace, cu tremurici, vrea să cumpere o floare de la Annie, cea cu faţa buhăită, în spatele bisericii. Îmi amintesc limpede, pesemne pentru că ar trebui să am mintea trează din alte pricini, cum tatăl lui sir Roland, sir Weedon, l-a văzut mai demult pe Henry luându-i partea lui Lesurques şi l-a confundat cu Le Cirque d’Hiver. În loc să-mi explice, îmi arată veselă un băieţel ce urma, zicea ea, să se arunce în mare. Îmi întorc privirile într-acolo, dar nu văd nici un băieţel. Poate că deja a plonjat. În cumulusul ca de zăpadă de deasupra portocalei se pare că a apărut o gaură. Îmi spune

să amestec cu lingura. De-ar fi zis s-o zdrobesc... Dar e atât de frumoasă. Aş putea s-o suspectez?
note

(5)

Mi-am blestemat ochiul că s-a lăsat prins de ceva ce nu mă preocupa: strânsoarea zdravănă a tânărului proaspăt sosit. Dar flutura câteva scrisori în văzul tuturor. Thomas Hardy fusese, iar unchiul meu, doctor militar, fusese exact opusul. Şi ar fi trebuit să tai opririle, am realizat eu zadarnic, pentru ceva cu vag iz budist. Vorbea întruna de Browning. Personal, am folosit mereu Bisto, şi-n orice caz Henry, îngerul, îşi îndoia al cincilea pahar cu Emperor's Peg – jumătate vitriol şi jumătate coniac de mere în cazul lui – în vârful farului părăginit. Mi-am pudrat nasul fără moderaţie. Mi-a spus că, din câte mi-am dat seama, o anumită Evelyn Hope, femeie frumoasă, murise. Care Hope? Adică ştia cineva familia? În realitate, faptul că i se părea de la sine înţeles că aş fi preferat să-l aud vorbind despre Cerebos şi Cerebos şi Cerebos sau ceva de genul decât să mă ocup de bietul Henry mă irita peste măsură.
note

(6)

M-am gândit la venerabilul a cărui iarnă Ahile s-a jurat s-o alunge de pe buzele Cressidei. De ce nu? Dau foc la un capăt al său, cu lăcomie, iar nervii

mei prosperă. O fi el febrifug electric, dar nu-i bun pentru febra mereu schimbătoare a vieţii. Ingredientul său activ mă dezamăgise până la urmă. Am fost cât se poate de generos. Iar colegului meu amator într-ale grădinăritului i-am prezentat degeţelul. Ar fi apreciat dacă ar fi ştiut. Da, făceam cât puteam pentru fata asta dragă. Doream să iau o hotărâre în privinţa ei (ar fi apreciat lucrul ăsta). Dacă ne-am fi hotărât – iar acesta era un aspect important pentru tânără –, n-ar mai fi trebuit să-şi schimbe iniţialele de pe lenjeria de mătase. M-am gândit la vechea odaie nefolosită din casa asta, în care doamna Gay obişnuia să doarmă când ne vizita. Mă băgau şi pe mine acolo când mă îmbolnăveam, cu singurul fir electric din odaie aninându-mi la ceafă. Aveam, fireşte, coşmaruri cu povestea „Speckled Band” şi urlam ca toţi dracii în casă.
note

(7)

Cu o noapte în urmă am recitit *Typhoon* înainte să adorm. Mi s-a părut dintotdeauna o operă excelentă. Acum sosise ceasul în care Charles Victor Hugo Renard-Beinsky se trezise prematur de dragul judecătorului. Dar cuvintele în sine te păleau cu tăria şuvoiului din estuarul Forth şi-ţi îngheţau inima, în timp ce-ţi tăiai drum în zori de-a lungul cerului cenuşiu. Eu investigasem, dar cine-ar fi dat crezare unei investigatoare care nu

sălăşluieşte în Baker Street? Eram judecătoare, dar fără toca aceea posacă şi fără un aparat la dispoziţie care să dea greutate judecăţilor mele. Simţeam că aveam nevoie de ceva. Urma oare să mă confrunt cu lămâia evreiască şi cu mirosul ei înţepător? Am încercat şi-am răsuflat uşurată. Cineva mă sfătuise în urmă cu câteva zile să citesc *Conrad în căutarea tinereţii* sau poate în căutarea unui tată? Dar l-am găsit mereu imposibil de citit pe Conrad, la fel de depărtat de engleză ca orice polonez, şi n-aveam nici o intenţie să-l reiau.
note

(8)

Devin cumva invidios? Am cercetat trupul din faţa mea cu ajutorul unei sticle foarte puternice. Cel puţin aşa am crezut mereu, că e puternică, deoarece n-am înţeles niciodată cum funcţionează. Ştiam că trebuie să aibă un corp cât mai lunguieţ. În orice caz, eram mulţumit. Am măsurat din ochi distanţa, cu grijă: să tot fi avut vreun metru. Din vorbele lui am dedus că Guido s-a uitat pentru ultima oară la cârnăţărie – pe furiş ştiam cât de minunat – şi că Belmerino şi Kilmarnock îşi pierduseră cu totul capul. Dar nu-mi era limpede dacă între lucrurile astea exista vreo legătură. Pentru a suta oară mi-am dorit un creier mai bun. Mai târziu, am văzut-o cu aceeaşi împletitură – pe mine, unul, mă dezgustă fundele

–, dar de-astă dată, el a găsit foarfecele şi le-a scurtat capătul stâng. Apoi a întors uşor de ce ţinea şi a intrat numaidecât. Apoi a răsucit chestia aia bulbucată şi murdară, iar glasul domnului Hall ne-a invadat odaia. Chestia bulbucată era neagră şi roşie.
note

(9)

Sunetul soneriei, asemenea unei musculiţe rău prevestitoare, mi-a ajuns la urechi. Degetul responsabil de acest sunet era arătătorul unei mâini extrem de îndemânatice, o mână pe care o cerusem, o mână care mă va scoate din ruşine, şi totuşi una faţă de care simţeam o oareşicare neîncredere. Pe cinstea mea, dacă oamenii de jos nu ne servesc drept învăţătură, atunci care mai e rostul lor? Pare să fie o clasă fără nici un simţ al răspunderii... Trebuie să fii în ton cu lucrurile astea. Simţeam că trebuie să mă bucur de experienţă, pe măsură ce mă obişnuiam cu ideea. Din nou soneria, apoi zvon de paşi. Ce bine că sosise omul. Nu aveam timp prea mult. Mi-am amintit că, odată, când mă întorceam după două săptămâni de absenţă, timp în care asistentul meu, Charles Day, îmi ţinuse cursul de mineralogie la Universitatea Peebles, o mână neruşinată scrisese pe tablă: „Să lucrăm acum, cât e încă Day, căci vine noaptea, şi cu ea Cavalerul, când nimeni nu mai poate să lucreze”.

note

(10)

Apoi a venit ziua Hiacintei. A izbucnit în râs când şi-a amintit acest lucru, în timp ce ne plimbam prin grădină, zicând că în orice caz era prea târziu pentru ziua Jasminei. Îmi plăcea să-l aud râzând şi mi se părea absurd că lumea îl numea după ceea ce Boots, sărmanul slujitor, nu înţelesese chip. Felul lui de a se exprima îmi părea copilăros. De ce taman noi, dintre toţi, trebuia să folosim singularul în loc de plural şi viceversa? Au mers două zile în urmă şi au tot discutat rămăşagul până mi-a venit să urlu. Dacă el izbutea să înscrie a treia oară, ea îi datora o cutie cu o sută de ţigări egiptene – Gourdoulis –, iar dacă ea câştiga, el urma să-i dea în dar trei perechi de Etam negura zorilor, de zece ţoli. Păreau atât de senini în toată afacerea asta. Ei îi atârnau nişte chestii lunguieţe cu perle deasupra bolului de supă. Spânzurechi, le numise mama. Nu le-am suportat niciodată. Poate pentru că nu mă trăgeam din partea clăpăugă a familiei. Stăpâna mea le purta. Oare din această pricină începusem să mă satur de ea?

note

(11)

Dacă Henry ar fi fost acolo, m-ar fi povăţuit cum trebuie. Glasul lui, glas dogit, de bătrân, care scârţâia ca o pârghie de cabestan, m-ar fi adus

îndată pe calea cea dreaptă. M-au podidit lacrimile. Pesemne eram o bătrână naivă şi sentimentală. Aşa că m-am întors şi-am aşteptat în Livadă, îmi trecea prin gând, unde el a dat afară orbit în acea noapte, care era prietenul meu de nădejde, Ravager, care a fost mereu bun cu mine de când eram mititei, şi nu i-a păsat că am picioare scurte. Foarte emoţionant. Dar nu era cazul să plâng acum, la sfârşitul celui de-al doilea câine, aşa că m-am abţinut. Henry mă învăţase câte ceva din meseria lui şi, în mod curios, treburile astea câineşti s-au prins de mine. La urma urmei, articolul de ieri din *Grundy Sapphic* vorbise de o decolare universală în Irlanda. Nu eram de-acord cu de Quincey, care zicea că uciderile din Irlanda n-au importanţă. Dar poate că doar amintirea îndulcită mă face să cred că asemenea lucruri nu se întâmplau când răgea trăina.

note

(12)

M-am frecat la ochi şi mi-am masat tâmplele cu buricele degetelor. Apoi am vârât două pastile de aspirină în gură: căpăţâna regelui Carol pentru Noel Coward. Aveam un cap tare spurcat. Conlocutorul nu avea un cap rău, din câte-mi dădeam seama, văzându-l aplecat peste documente. Nu se cuvenea să citeşti ce scrie pe tabachera altuia. Am devenit uşor absent. Oare

ce-ar fi avut de zis despre un testament absent? Răspundea probabil la numele la care răspundea autorul cântecului: „Ah, sapi la mormântul meu?” Dar rar am întâlnit un domn mai blând. Pe catifea, da, pe catifea. Aş fi avut încredere în el, dar nu pe jar. Cu siguranţă nu pe jar. Şi totuşi, ochii aceia ageri, aplecaţi asupra scrisului asemenea unor mici lanterne de topaz. Pesemne urma să obţin ce-mi doream de la acest om. Dar brusc mi-am amintit de vorbele poetului:

Cea aurie dusă e de la banchete,
Ea, îndrăgită de Atimetus

note

(13)

Rintrah, unde ţi-ai ascuns mireasa?
Varsă lacrimi în umbrele deşertului?
Vai! Rintrah al meu, să mi-l aduci pe minunatul Ocalythron,
Cel gelos.

Apoi, ca să previn un posibil asalt asupra intimităţii mele, mi-am frecat obrajii palizi până m-am îmbujorat. N-am avut noroc. Era un ţăran obişnuit, cu ceea ce în Bloomsbury se numeşte o barbă Newdigate. Făcând probabil referire la genul acela de poet. S-a lăsat greu în scaun, fluturând (în mod conştient) în aer o pipă goală. Henry tocmai se apleca deasupra celuilalt cadavru, fluierând printre dinţi. Ce-aş fi făcut eu în locul lui, m-am întrebat. Într-un fel, asemenea

lucruri mă prindeau destul de bine. Îmi doream să fi avut apă la îndemână, fără să fiu nevoit să plec în căutarea ei. Mi-am amintit, desigur, de existenţa unei cişmele în piaţă, ce data din 1597. Dar nu-mi era de mare folos. Una peste alta, îmi spuneam că voi avea aceeaşi îndrăzneală ca îndrăgitul meu erou. Dar n-aveam de unde să ştiu.
note

(14)

Urechile se deprindeau uşor cu zgomotul dimprejur, şi pentru prima oară am auzit-o clar pe femeie rostind: „Ai de gând să laşi totul pe seama mea?”, moment în care pot să jur că tovarăşul ei a tresărit. Apoi, văzând – sau crezând că a văzut – că greşise, a răspuns: „Faci cum crezi tu mai bine, May”. La urma urmelor, nu mă privea. Câteva bucăţele de carne zăceau împrăştiate în locul unde se vărsase vinul. La semnul meu, Henry s-a aplecat şi a făcut curat. Nu mai era nevoie să trag mai departe cu urechea, căci se lăsase liniştea, iar amândoi păreau duşi pe gânduri. Şi eu cugetam la rândul meu. Glasul era asemănător şi nu era asemănător cu cel al Janettei Sheringham. Ce-am mai râs în ziua aceea, prin fâneţe, când John s-a aşezat pe cornuleţele cu unt, şi am născocit jocuri cu paie, şi ne-am închipuit că greierele era un armăsar de luptă, acoperit pe piept şi-n frunte de armură, o zână adevărată, cu aripi şi toate cele.
note

(15)

Mă gândeam acum că în dragul meu Lyon e ora majoratului şi mă întrebam dacă vor adopta această practică şi la noi. Îmi închipuiam de câtă stinghereală şi afectare vom avea parte dacă BBC-ul ar prelua, de pildă, obiceiul. Ce companie ciudată. Dar ştirile de ultimă oră sunt mereu interesante. Într-adevăr, stând la această masă familiară, în vreme ce Bart îmi roade mocasinii, puteam să difuzez totul şi să las inima neînfricată a Angliei să se ocupe de restul. Mi-am amintit că în acea zi s-a întâmplat un alt lucru îngrozitor. Proaspăt logodiţii John Hewit şi Sarah Drew lucrau cot la cot într-un lan de orz când au fost loviţi de trăsnet. Alexandru, singurul papă cu prestigiu din ţara mea natală, a fost vizibil afectat. Iar tizul meu după numele părintesc a scris o scrisoare în care spunea că ochiul stâng al fetei a fost atins şi că i-a apărut o pată neagră pe sân. Logodnicul ei era negru din cap până-n picioare. Însă amândoi au fost găsiţi fără suflare.
note

(16)

Am crezut mereu că sprâncenele ne aparţin. Deşi îmi aminteam un caz – al mătuşii Mary, ca să fiu mai precisă – în care lucrurile n-au stat aşa. Îl cunoscuse după explozie, desigur. Iar când a venit vorba de cină şi de Highgate Empire, cu zebre

quagga ce făceau acrobaţii, s-a aruncat în braţele bărbatului care putea ţine loc – dacă aşa ceva era posibil – de balet rusesc. Şi s-au scufundat amândoi, fireşte, ca două omizi pufoase, în zeama din bolul de la cină. Vremurile de altă dată. Highgate Empire, unde Wilkie Bard, aşa cum ne povesteşte Lauder, cânta despre iubirea lui şi povestea de-a inimii aleasă. Într-un târziu, cei doi monştri mici şi-au încetat disputa zgomotoasă pe acele străveziri asudate şi m-au binoclat în vreme ce eu îmi puneam binoclul negru. Bill zicea mereu că sunt ca două luni suspendate. Să fac un efort şi să mă întorc la Henry? El era pregătit să iubească. Cel puţin asta era evident.
note

(17)

Sunt situat cum trebuie, cu Luna pe de-o parte şi Zorii pe de alta. Cum trebuie pentru anumite lucruri, ca să fiu mai specific. Iată-l de pildă pe tânărul Sawnie, care-şi parchează Fordorul cu chipul complet pământiu. Îmi pare rău. E tare stângaci cu cheile. Eu personal n-am încercat niciodată substanţa. Nu e bună pentru mâini. Intră în Luna pentru prima oară astăzi, şi e doar prima oară. Aproape că-mi doresc să fi încercat Lapsang. Îmi amintesc că odată am primit trei kilograme de Lapsang de la Grace. Sau Moning, sortiment de lux, aromă delicată. De ce să mergi la birt? Nu găseşti Moning la bar. Da, iat-o pe Kate Somerset.

Pare chiar mulţumită de sine. Iată-l şi pe el. Bietul copil! Ah, tocmai ce-a sosit. Se aşterne în scaunul din faţa mea asemenea unui crin oriental. Inima îmi tresaltă preţ de câteva clipe, apoi revine la normal. E foarte frumoasă. De ce mi se pare frumuseţea ei uşor sinistră? Poate pentru că pluteşte măritişul în aer?
note

(18)

Am comentat câteva pasaje cu domnul, care n-a contribuit cu nimic util, pesemne ca să-şi păzească pielea. Poţi să treci peste capitolul despre devalorizarea monedei indiene, e prea senzaţional. Până şi aceste probleme monetare au partea lor melodramatică. Dar oare l-aş fi invitat la mine dacă nu era vorba de bani? Mult adevăr se rostise, mi-am spus, ca un fel de epigramă. Aidoma unui lucru îndepărtat, într-o casă mare şi lăsată în paragină, care urechii sensibile i-ar părea că înalţă un steag într-un beci secundar, suspiciunile mele au dat să fugă, o mişcare ca de naştere într-un cotlon pustiu şi îndepărtat al minţii mele. L-am privit şi mi-am dat seama că nici un fel de mâncare nu l-ar fi satisfăcut. Ar fi cerut o porţie de supă, apoi peşte, cum zicea tizul meu, şi-apoi pasăre. Până acum n-am întâlnit un om cu adevărat ticălos. Mă încearcă o nelinişte. Tare mi-e teamă să nu arate la fel ca oricare altul.
note

(19)

Ieri a chemat unul de felul lui, care a determinat că şi-o făcuse cu mâna ei. A răsucit de bulbucul lucios şi domnul Hall a intrat din nou în odaie. L-am auzit bombănind că aşa trebuia, pentru că nu mai putea să îndure Comedia Umană încă o zi. În chip surprinzător, îmi plăcea muzica. Surprinzător pentru oricine nu ştie că neamul meu se trage din acelaşi loc precum clanul McCrimmon, acea faimoasă stirpe de cântăreţi şi de compozitori. Am rămas năuc când l-am auzit vorbind despre o persoană care era, prin fire şi apoi alegere, o regină. Spune-mi dacă într-însa nu au fost îngemănate zenitul şi apusul neamului ei din cetate. Aşa că l-am tras de mânecă, iar el m-a tras de urechi, spunându-mi că e Wotton – ceea ce nu prea cred – şi că ea tocmai ce sosise la Falkland. Am scos un mârâit gutural şi am înţeles de-ndată că făcusem ceva nepotrivit. De regulă, îmi spunea William Sydney Porter, ceea ce nu-mi plăcea deloc. Dar de data asta a spus ceva mult mai rău.
note

(20)

Marile mele realizări mi se păreau sterile şi de neîncredere, marile mele gânduri, aşa cum le socoteam, nu erau în realitate mediocre? A doua zi trebuia să plătesc pentru toată alinarea de care-am avut parte şi de care voi mai avea. Am crezut

că e cu neputinţă să găsim o legătură între prietenul lui Will, Ben, şi soţia lui Will, şi cu toate acestea s-au dus împreună, sau cel puţin în aceeaşi zi: zidarul din Annandale şi moştenitoarea celui de-al doilea cel mai bun pat: ce asociere neverosimilă. Sub piatră, zicea el, se găseşte atâta Frumuseţe cât poate pieri. Dar desigur, nu la ea se referea. Şi nici unul dintre ei n-avea de-a face cu trezirea mea, cu ceaiul tare, cu prima pastilă. Asta se întâmpla la Mole, unde se găseşte cea mai veche inscripţie în bronz din Anglia: SIRE : IOHAN : DAUBERNOUN : CHIVALER : GIST : ICY : DEV : DE : SA : ALME : EYT : MERCY. E suficient. Noi doi ne-am învârtit şi tot învârtit până am ajuns din nou acasă.

note

(21)

Trebuie să mă ocup de Henry! N-a fost niciodată uşor. Cotesc brusc după gardul de dafin şi îl zăresc aplecat deasupra corpului ultimei sale victime. Sânge pretutindeni împrejur. L-am strigat pe-un ton tăios şi m-a privit confuz. După care l-am luat ca ajutor pe bunul meu prieten Fasolé de Calabar, mai dintr-o bucată el. Asta chiar în ziua în care am hotărât că *Digitalis purpurea*, deşi nu ştiu dacă medicii o prescriu în aceeaşi manieră, nu ajută la nimic. Dar de ce m-oi fi gândit tocmai la asta? Departe, tare departe, valurile Adriaticii se sparg de coasta verde şi deluroasă a Iliriei. Matei,

Marcu, Luca şi Ioan. Citiţi-l pe Mark Twain şi digeraţi-l lăuntric. Însă trebuia să-mi păstrez cumpătul. S-a plimbat de colo-colo cu mine şi până la urmă s-a împrietenit cu Henry. Era deja convins că-l duceam la fântâna căutată de Ponce de Leon, care se spune că-i face nemuritori pe cei care beau dintr-însa. Şi nu se înşela prea tare.
note

(22)

Mereu mi-a vorbit despre ucideri, când eram doar noi doi. Iar în acea zi mi-a spus că era ziua de naştere a unuia din închisoare. John şi Cornelius, oamenii din Dort. Eu nu înţeleg prea multe. Dar mi-a plăcut numele lui şi i-am arătat asta, deoarece a fost mereu indulgent cu mine, chiar şi în afacerea cu pisica Jasmine. Apropo, Tusitala şi Flora ne-au făcut o vizită. Veţi zice că nu-i prilej de scris o epopee pe-acest subiect. Dar alţii nu au fost de-acord. Şi chiar când eram plin de iubire pentru el, s-a îmbrăcat în straie ciudate şi dus a fost. M-am posomorât şi am făcut dragoste cu Flora. Era destul de târziu când s-a întors cu ea. Mereu mi-a spus că sunt ridicol de sensibil. Aşa o fi. Găsiţi voi ce explicaţie doriţi, însă când am văzut-o pentru prima oară n-am simţit nici o vibraţie interioară, nici o mişcare în celălalt capăt al trupului. Am fost surghiunit şi am dormit jalnic alături de Flora.
note

(23)

Nu-mi place să văd asemenea ştiri în ziar. „Bill va rezolva problema ambuteiajelor. Bill va îmbunătăţi şcolile gimnaziale.” Pe mine nu mă întreabă nimeni. Nu sunt calificat. Totul parcă vine de-a valma. Mi-e greu să împac imaginea musafirei mele cu cea a ducesei care-i poartă numele, deşi ştiu cât de în vogă e tot ce ţine de cântăreaţa din Wimpole Street, poate cu excepţia cântatului ei. Un dangăt încet, ritmul cutiei de chibrituri. Bryant şi, desigur, May. Freacă uşor, e aici, sub zăpadă. Bietul Oscar. Nici capetele nu se vor duce. Nici ochii ei nu se pot stinge. Francis Thompson toată ziua. Vindea chibrituri. Însă simt că o dezamăgesc pe draga fată. E şi-un contrast aici: Fidelia Faustina Flora Blackwood, soră cu Ebenezer Blackwood, şi înnegrit este, fără îndoială. Ea mărşăluieşte pe jarete musculoase rozalii. Gândul la seara petrecută în sala de bagaje mă înfierbântă şi face ca inima să-mi bată mai iute. Recunosc că îl invidiez pe Alexander, care e la prima, poate la a doua. Îmi amintesc cu alean de vorbele poetului:

Ci numai romul stârneşte şi desfătare aduce
note

(24)

Ale Cathleenei, fata lui Houlihan.

A doua zi mi-am dat seama că suspiciunile mele în privinţa madamei Carolina erau fondate. Ce belea infernală. Un confrate de-al meu din China i-ar fi spus probabil spânz. E de-a dreptul enervant să împarţi casa cu cineva care are aceeaşi reacţie la iasomia galbenă ca la trandafiri. Parcă înflorea cu trandafirii mei. Din acest punct de vedere, eram mulţumit cu el. Trăgând dintr-o Gianaclis şi fumegând de supărare pentru neghiobia mea, am chibzuit la competenţa mea sau mai degrabă lipsa ei. Mereu mi-am spus că a purta numele a paisprezece papi şi doi antipapi nu înseamnă mare lucru pentru mine. Faptul că eram tiz şi cu Giulio de Medici poate părea sinistru diletanţilor. Cel puţin a milei fire n-a venit cu sila în cazul meu, dar nici manifestată n-a fost. Trandafirii îmi amintesc numaidecât de mătuşa Cynthia, care-i ceruse bietului Ahkoond din Swat, bătrânul, înainte să existe acea barieră în calea lor, să se mute într-un cuibuşor de vis, cu inima pulsând printre aceste flori decorative, dar rudimentare.
note

(25)

La urma urmei, puteam să fiu la fel de bine un filolog, asemenea lui Jeremy Taylor sau Eugène Sue. Îmi spuneam că arta îngemănează totul. Există fără îndoială diferenţe de suprafaţă între operele lor, dar, ca să citez un cântec vechi, au urmat acelaşi drum spre casă. Când s-a întâmplat

asta? Păi chiar azi, dacă nu mă înşel. Am simţit că trebuie să-mi iau greşeala de coarne, în măsura în care distorsiona factorul temporal. Dar în cazul acela ştiam că aveam dreptate. Să te gândeşti la timp – la tot ce-a fost în urmă, să te gândeşti la ziua de azi, la erele ce vor continua să vină. Ai bănuit că tu însuţi nu vei continua? Te-ai temut de-aceşti gândaci de pământ? Mi-am dat seama că asemenea cugetări vesele despre timp l-ar face să intre la bănuieli. M-am trezit cu gândul că n-am făcut mai nimic în viaţă. Nu Dolittle ci Didlittle. Ce înseamnă să fi făcut puţin? Didling, sau poate didlet. În chiar prima dintre cele două m-am trezit în acea dimineaţă.
note

(26)

Fata plecase de lângă Henry în acel moment, slavă Domnului. Era o sperioasă şi jumătate. Nu părea câtuşi de puţin capabilă să înţeleagă primele lui crime. Iar el era un drăguţ. Îi făcuse vânt mătuşii rectorului – aşa cum îi explicase fetei – de parcă ar fi avut un pitic supărat pe creier. O atingere străină. Să omori *vremea*, da. Asta făceam. Amuzant cât de alene merge mintea, sau doar pare leneşă. Pesemne că e ceva şi cu ereditatea asta până la urmă. Am cugetat la direcţia ei. E groaznic să ai accent, mi-am spus. *Omorâtul* vremii n-ar mai fi atât de frumos. Mi-am dat seama că eram uşor de impresionat şi că îmi

plăceau crimele făcute ca lumea. Însă Hodge, de cum s-a aşezat, nu mai semăna deloc a cântăreţ. Avea o afecţiune şi se scărpina sub mustaţa stângă. Pesemne ar fi diferit să dezvolţi o afecţiune pentru cineva. Diferit şi mult mai dezordonat. M-a întrebat dacă poate să-şi facă de cap cu Ben Wade, care stătea nebăgat în seamă, şi fireşte că am dat răspunsul potrivit.
note

(27)

Văzusem, zi după zi, fiecare detaliu luminat de soare sau ascuns de noapte al acelei case vechi pe care o vizitasem cu mulţi ani în urmă. Printr-însa se plimbase, chipeşă, cadaverică şi-atât de silenţioasă, însăşi Moartea, bătând neobservată la pereţii sălaşului vieţii. Încercând colea, zădărnicind dincoace, dibuind cu-atingeri diafane în căutarea unei breşe, unei mici deschizături. Aparent, persoana care dormise în celula de pe Severn, din reşedinţa de comitat, sau poate se trezise, avea s-audă de-astă dată. Descoperisem că puteam face faţă amestecului meu obişnuit de Beaberry Mysore şi Blue Mountain. Făcusem ravagii la un toast cu cele două, pielea lor argintie îndoită cu sângele lor auriu. Când mă gândesc la încurcătura în care s-a vârât micul Clem, ba chiar un cap al răutăţilor în astfel de trebi. Un tânăr amabil şi muncitor. La numai şase anişori îmi

pălăriase peria într-o dimineaţă în care dorisem să ies la plimbare.
note

(28)

Eram la una dintre ferestrele cu vedere spre turla ascuţită a bisericii Pluckley – o raritate în Kent –, iar lumina cădea pe carte peste umărul meu drept. Am scos un volum din buzunar. Pe coperta verde era ştanţată, în interiorul unui cerc dublu, o stea deasupra unei mări, din câte-mi dădeam seama. Până în prezent n-am avut cine ştie ce experienţă în domeniul ăsta. Am fost însurat o singură dată. Era urmarea unei neînţelegeri între mine şi o persoană tânără, şi mă întrebam dacă aş fi născocit vreodată un asemenea motiv de însurătoare de unul singur. N-am fost niciodată însurat şi nici nu doream să încep acum. Era cea de-a zecea ediţie, cea din 1917. Nu, sir, nu e un subiect foarte interesant. Nu chibzui niciodată la el. Până acum, nu intrase nici o femeie. Ştiam că mă înhămasem la o afacere sensibilă. Plastografiam, bănuiesc că aşa se numeşte ceea ce fac, dat fiind că femeia nu murise încă. S-ar putea să nu mai auziţi nimic despre ea.
note

(29)

Mereu mi-a fost obiceiul să mă trezesc odată cu găinile, dacă vorbim de găini care se trezesc pe la

nouă. Fiind un holtei şi-un botulist sadea, am convenit întâi cu Flora să avem şapte forme lunguieţe şi solide plesnind rumenii, întinse, dar nu foarte elastice şi cafenii, la micul-dejun. Speram să nu miroasă ca Flora printre roade. Apoi, cu apetitul stârnit şi după o vizită nesatisfăcătoare la toaletă, am pornit într-o scurtă plimbare printre flori. Dacă fasolea africană dăduse greş, cel puţin cea lătăreaţă dădea rezultate. În acea zi am renunţat la *physostigma*, care se dovedise inutilă, şi s-a arătat a fi o decizie inspirată. L-am condus pe bătrânul mineralog prin grădină, dacă pot să mă exprim astfel, şi i-am făcut cunoştinţă cu lobelia mea şi cu lorzii şi doamnele lor frumuşele. Eram curios cum va reacţiona la această combinaţie. Simţeam că mă apropii de final, dar nu poţi să ştii niciodată.
note

(30)

Văd că bătrânul dandy a achiziţionat Cape Jasmine. E greu să-ţi văd gardenia de la depărtare. S-ar putea să fie *Clematis florida flore-pleno*, dublu-albă. Ce-mi pasă mie? Sunt un tip foarte bolnav. Gardenii! Mai e şi iarba fetii, *Phalaris arundinacea variegata*. Nu mă simt deloc bine. Îl văd dându-i bună ziua fără tragere de inimă doamnei Cave, femeie cu notorietate în cercurile tainice. Sporovăiesc de zor. Da, cu James! James? Priviţi cum aceste femei frumoase

şi imaculate merg în urma creatorului lor vesel; şi o vedem pe De Mauves, cea dispreţuită, şi pe Gressie, Sfinxul banal, atât de diferită. Părăsim fără urmă de simpatie banchetul zgomotos şi pornim în noapte. Îmi cer iertare. Mă îndeamnă să dau harababura americană pe gât. Înghit trei sferturi dintr-o sorbire şi zic, ridicând lingura în aer, că gustul nu-i de moarte, ci e aroma eternităţii. Minunat, dragul meu Watson. Dar ochii de leopard nu clipesc. Să fie vinovată oare?
note

(31)

Ceilalţi n-au părut la fel de impresionaţi. La urechea mea ajung tot soiul de vorbe, un duet al pârâului cu cristeiul de câmp. Pârâul se fălea cu plăcerea accelerării, în vreme ce cristeiul dădea semnale de avertizare, asemenea stejarului prea împovărat ce stă să cadă. Îmi amintesc cum ciulisem urechile după acelaşi sunet în acea noapte îngrozitoare din Paris, când nu ştiam ce ştiu acum. Şi încă o dată aici, taman în acest loc, din alt motiv, pe care Henry şi-l aminteşte. Să pierzi până şi două ca acestea două, înghiţite de noapte, poate să frângă echilibrul lăuntric, şi sugerează că e vremea să închei socotelile. Ah, Caseus! Nimic nu-i tulburat şi înfometat aici. Un prieten la momentul oportun. Mai mult nu vreau. Mâna îmi cade în buzunarul de la pantaloni. Trebuia să-mi închei socotelile cu Henry. Dar era

acest lucru posibil? Treaba asta cu denumirile îmi dăduse adesea bătăi de cap. Uneori simţeam brusc, de parcă urma să-mi bubuie tâmplele. Alteori se spărgeau în mii de fărâme. Eram cumva o bombă sau doar încet, evlavios şi nespus de mic?
note

(32)

Moartea lui Gainsborough aducea puţină consolare pentru vremea plângăcioasă de astăzi. Acum că mă gândesc mai bine, Henry dăduse şi el ortul popii astăzi. Bietul Henry, care n-o dusese nici el mai bine după întâlnirea de ieri cu Clément. De-acum înainte nu mă mai rog să am noroc, ci eu sunt norocul, am fredonat. De azi înainte, nu mă mai smiorcăi, nu mai amân nimic, nu mai am nevoie de nimic, renunţ la nemulţumiri domestice, la biblioteci şi la cârcoteli pizmaşe. Dar asta avea să fie cercetat. Sau nu. Nu părea că se potriveşte. În acea dimineaţă m-am trezit vesel lângă mare, în locul capricios unde m-am întâlnit cu omul care mi-a dat instrucţiunile şi tot ce-am mai cerut pe deasupra. Oare Wodehouse ştia despre asta? Despre contele lui spusese că stătea şi îşi privea moşia, gârbovindu-se ca şoseta umedă, cum îi era obiceiul ori de câte ori nu avea de ce să-şi rezeme spinarea. Tot ce voiam pe deasupra, mă gândisem. Nu zicea Chesterton ceva despre

cânepa la ambele capete? Slujba mea putea să-i dea dreptate.
note

(33)

Cotrobăind prin lucrurile pe care ea le lăsase în urmă, a descoperit o cutie cu numele lui, pe care scria, căci a citit cu glas tare, „Nu rămân datoare niciodată”. Scoasă din ambalaj, părea o cutie cu o sută de Gourdoulis. Nu-l văzusem niciodată atât de mişcat. A început să citească scrisoarea unei femei care murise în aceeaşi zi. Scrisoarea ta, în care mă crezi mort de-a binelea şi îngropat, am primit-o abia ieri, zicea stăpânul meu, cu toate că datează din trei februarie. Sunt încă în viaţă, a continuat el, dar sincer să fiu, mă simt în situaţia de faţă ca aceia ale căror suflete ne-au părăsit. Altceva nu cred că a mai rostit. Din fericire, mă aflam în spatele fotoliului. A deschis pur şi simplu cutia. Nu l-am văzut niciodată atât de mişcat. Pe covor erau împrăştiate bucăţele ca ananasul negru. Ştiam că nu se va mai aduna niciodată, şi cu durere îmi vor pogorî căruntеţile mele cu întristare în locuinţa morţilor.”
note

(34)

O manevră meschină din partea unui om cu reputaţia mea; mi-e teamă că nu voi mai vorbi despre asta. Sper că nu ai dus o viaţă dublă,

dându-te drept ticălos în timp ce în realitate eşti plin de virtuţi! Asta ar fi ipocrizie! Am vorbit de critici ironice. Slabe şanse, mi-am spus. M-am întrebat dacă omul fusese vreodată acel copil nevinovat care se hrăneşte prin cămări. Dar nu era vreme de asemenea consideraţiuni. Într-un acces de neghiobie, mi-a spus cine este; de parcă nu ştiam deja. Trebuie să-mi plătesc datoriile şi să-l confrunt direct pe Bill. M-am uitat ţintă la el, iar privirile lui au coborât în pământ. Dintotdeauna vorbise de parcă avea jeleu în gâtlej. Cu o căutătură răutăcioasă, a început să scoată din mlaştina gâtlejului tot soiul de zgomote ce se preschimbau în insinuări despre veşnica recompensă pentru serviciile prestate. Dar încă nu mă hotărâsem. Îmi spuneam că nu-i prea isteţ muncitorul care nu poate folosi o unealtă împotriva alteia.
note

(35)

Pentru moment, povestea lui Henry se apropia de sfârşit. Nu-mi părea rău. Poliţia era pe urmele lui cu toate efectivele şi nu vedeam cum ar putea să le scape. În vreme ce plutonul înconjura casa, localnicii se buluceau în pasajul subteran, iar Wellington Crisp, împreună cu asistentul şi cu buldogul său, pătrundea prin panoul ascuns din baie. În loc să mai adauge unul la răbojul însângerat, el a preferat să se năpustească asupra

unui grăsan ce şchiopăta: părea sinucidere curată. Dar s-ar putea să se întoarcă. Cine ştie. Măcar eu am ajuns la destinaţie, fără să fiu supusă unui disconfort prea mare. Crimele erau tare curioase. Dacă cel care şi-a ucis în chip atât de tragic regele ar fi ajuns vreodată aici, ceea ce, istoric vorbind, e mai mult decât neverosimil (Vai, bietul Richard! Vai, bietul Thomas!), cu siguranţă că n-ar fi sosit cu atâta uşurinţă şi atât de iute. M-am adunat, mi-am strâns lucrurile şi am ieşit să trag pe nări aerul curat.
note

(36)

Ciudat că bătrânul Calabar, aşa cum îi spuneam, m-a dezamăgit. Dar în aceeaşi dimineaţă în care i-am făcut cunoştinţă cu persoana de care eram cel mai preocupat am şi avut senzaţia că nu mă pot baza pe el. Aveam să-l mai las o zi, după care... Într-un fel, era foarte stânjenitor. La ora unsprezece dimineaţa, micuţa Mavis Kitchener mi-a adus în dar ouă, o strânsoare de ouă, aş putea spune, dată fiind hotărârea cu care le strângea în pumni. Foarte stânjenitor, căci, ştiind că sunt stricate, am petrecut o oră – cu toate că n-aveam timp de-aşa ceva – să-i găsesc zmeură cu viermi, ca să-i întorc favoarea. Cum aş putea să mă însor cu ea în aceste circumstanţe? Bunul tău unchi, pe care-l consideri tatăl averii tale, sperase la această căsătorie. Mi-am amintit, în vreme ce mă

plimbam printre tentativele eşuate de rododendron, că cea a cărui voie o îndeplineam avea să compenseze mereu. Henry avea şi el de compensat. Îngropase stârvul, şi doar ochii i se mai vedeau.
note

(37)

Degetele stângace ale Morţii, asta mă înspăimânta cu adevărat: le văzusem, mascate de-acel zâmbet voios, bâjbâind întruna şi anapoda. Mi-am dat seama că va trebui să fac ceva. Fireşte, de-astă dată, bărbatul întemniţat în locul morţii lui Hotspur nu putea auzi. M-am uitat la bolul plin ochi cu iasomie galbenă, de cealaltă parte a mesei. Tânărul Alexander mi-a trimis florile cu o seară în urmă, însoţite de o invitaţie la o vizionare privată a Paulo Post Avorticists. Apoi mi-am întors privirile către oglinda rococo din stânga. Părinţii hotărâseră, la scurt timp după naşterea mea, să fiu şi eu o astfel de floare. Dar nu i-am împărtăşit niciodată culoarea, cu excepţia acelei săptămâni în Malta când l-am cunoscut pe Ronald Firbank şi am făcut icter. Era greu să stau singură la masă, ştiind că omorul fusese deja comis. Am simţit că el va fi încurcat şi tăinuit, odaie după odaie. Dacă vădeam totul în dileag, cine m-ar fi crezut?
note

(38)

Mă simţeam deja mult mai bine şi eram bucuros că o amintire, cu toate că vagă, mă adusese aici. *Video meliora proboque*. Dar nu puteam, în ciuda tuturor privirilor furişe, să disting forma gropiţelor din cotul femeii aşezate lângă mine. Să fi fost gropiţe triunghiulare ce lăsau mici umbre, ca în cazul Soniei Gordon? Biata Sonia Gordon. Gândul m-a dus la acele două săptămâni tragice din Southend: debarcaderul, cu liniile de tren electrificate, fapta necugetată a vărului meu, căderea Soniei. Firea ei n-o ajutase deloc. Totuşi, nu poţi face o omletă fără să spargi câteva ouă. Iar a mea era nemaipomenită. „Ai fi vrut să scapi teafără şi nevătămată, nu-i aşa?” am exclamat încet, când am înjunghiat. Şi chiar în acea clipă m-am gândit la bătrânul Marat, uscăţivul, în vana lui înaltă, cu boneta de noapte strânsă pe frunte, în lumina difuză a lumânării, o umbră în dreptul uşii, paşii tainici ai lui Charlotte Brontë cu lama ascuţită. Ceva nu era bine deloc.
note

(39)

Ea i-a spus că n-avea importanţă ce făcuseră, căci ea tot M.D. era, şi că îşi mai luase o dată acest titlu. Al doilea fiind al lui. Ne-a arătat nişte căptuşeli delicate, de culoarea ficatului crud, minunate de-a dreptul, şi a dovedit. Dar mai avea şi o pasiune pentru lucruri noi, astfel că-mi părea rău de el. La urma urmei, în tot răstimpul petrecut

cu el avusesem o singură blană, şi asta din naştere. Ce-i drept, era lungă şi mlădioasă şi mă prindea de minune, ceea ce n-aş fi putut spune despre câteva dintr-ale ei. Pentru mine Combe fusese întotdeauna locul unde te vâri după iepuri. Dar mai era şi George, pentru că aşa a zis el. Îl numea Liber Cunoscător, deşi mie nu mi se părea foarte generos cu toate cunoştinţele sale. Zicea că e ultima lui zi. Nici că-mi păsa. I-am auzit spunând că e doi la doi pe acel an; ea zicea că una de-a lui era prin mandatar, dar n-am înţeles ce amestec are poştaşul în toată treaba asta. Au pus rămăşag. note

(40)

Ce atracţie puternică! Vânturile chiar nu sunt molipsitoare. Acum că mă apropiam de sfârşitul călătoriei, am început să-mi pun întrebări tulburătoare. Ar fi îngrozitor dacă se dovedeşte că ea este de-a lui Flecker. Căci unii la Flecker se închină, iar eu, spre patul tău. Probabil că înţelesesem eu greşit. Chiar şi aşa, totul era în regulă. Ortografierea ei era diferită şi se întâmpla în urmă cu mulţi ani. Dar dacă se trăgea din familia musafirilor lui Jack, cu Thornhill, care promisese o operă cerşetorilor? Nu puteam să ştiu cu siguranţă. Am luat o pastilă. Dar merita, fără îndoială merita. Fasolea plesneşte fără zgomot în mucegaiul din grădină. Draga fasole, nu mă îndoiesc că ar putea face asta. Din deluşorul ei se

înalţă, credincioase, frunzele verde-întunecat ale cartofilor. Sora lui Thames Ditton, aşa cum îi spune Eric Parker – şi ne amintim de confuzia semantică a irlandezului, din aceeaşi istorisire –, trecuse. Lungă mai era. Dar n-am zăbovit ca să-i fac curte.
note

(41)

Şi-apoi, cu claritate înfiorătoare, am zărit o femeie acolo – deşi nu chiar acolo, dacă viziunea nu mă amăgea. Dar ea ţintea, ea dădea indicaţii, ea îmboldea: zveltă, roşiatică, bosumflată, încăpăţânată: desfrânată, dar mult prea calculată să ştie alt stăpân decât pe sine. Genul de persoană care făcuse din Anglia regina mărilor. Mi-am întors ochii minţii spre propria copilărie. Am fost puţin dusă de-acasă, cum se spune. Uneori, a trebuit să dau cu barda în lună ca să-mi fac voia. Dar de-abia după ce m-am măritat cu Henry mi s-a sugerat – de către bătrânul Charles Goodfellow – că am devenit Gay. Bietul, însinguratul, drăguţul de Bart. Dar mi-am dat seama că era în continuare primul câine, după dresajul soţului meu. Şi-am mai realizat că voiam să merg acolo, de unde puteam să iau un păhărel, dar în partea cu Selfridge, nicidecum pe strada Bond. Apoi mi-am amintit citatul favorit al lui Henry:

Dar M'Cullough voia odăi cu marmură şi-arţar
şi mult odor

Şi catifea din Utrecht şi Bruxelles, şi-o baie, şi un salon impunător

note

(42)

Rupt în două, în jurul coardelor harpei tale, de parcă
nici o cadenţă nebună
Nu răsuna acum, chinuind deşertul! Apoi eu, cum se cuvine...

Vă asigur că nu am văzut-o intrând; însă brusc i-am simţit prezenţa, ca o vibraţie electrică, lângă mine. Oare ce-ar putea urma? Îl însărcinasem pe Henry să mă îndrume. Era înaltă; cred că uneori înălţimea e o calitate admirabilă la femei. Julienne? Da, avea un aspect ce se potrivea cu acel nume. Şi-am bănuit că sub genele aurii se ascund ochi negri. Nu-mi place să tulbur apele prima oară. Vocea ei torcea în urechile mele ascuţite; mi-am închipuit un jaguar pe o creangă subţire şi îl invidiam pe Henry. Suprafaţa era de-un maro străveziu, în care eu desluşeam figuri albe; acolo se mişcau stelele şi o mică inimă, *mirabile dictu*. Ea şi-a aprins ţigara şi a început să toarne cocktail după cocktail; din când în când se atingea uşor la gură cu un fluture din dantelă albă.

note

(43)

E bine. A acceptat Desfătarea Amorezului din partea mea. A vorbit foarte puţin. Dar mă îndeamnă să încerc un banana split. Oare aceste titluri ascund semnificaţii ezoterice? Iată-l pe Ecky cum intră în Zorii. Alexander mă numesc. Când eram mic, îmi spuneau Ecky. Of, Ecky! Eşti un bătrân dezgustător. Treburi emoţionale. În orice caz, Ecky s-a făcut nevăzut în Zorii. Mai că-mi doresc să fi încercat şi eu. La chestia aia tare mă refer. Dar mi-ar afecta mâna. Unde s-ar duce venitul meu dacă vărsătorul ar deveni gemeni? Îmi povesteşte vrute şi nevrute despre un amic de-al ei, un doctor, iar fiecare cuvânt se desprinde ca un gângăvit răguşit de buza ei rotundă, ursuză, de culoarea purpurei. O cunosc de numai câteva minute; dar m-ar întrista să ştiu că va schimba – glasul ei tremură când vorbeşte despre el – o staţie de nădejde între King’s Cross şi Edinburgh pe acea – cum îi spunea? – ţeavă monotonă, a cărei cântare întunecă stelele şi curmă strălucirea lacomă a soarelui.
note

(44)

Uneori îmi doresc, iar acel moment nu făcea excepţie, să am darul povestitului sau cel puţin să pot urmări o poveste în chip mai viu. Hodge, având luxul primului său St Bruno din acea zi, îşi tot scărpina excrescenţa sebacee, atrăgându-mi întruna privirile. Iar asta îmi îngreuna încercarea

de a înţelege în mod corect problema lui Henry. Mirosurile contau mult pentru mine. Într-o clipită m-am întors la vechiul han din Vera Cruz, şi mai că l-am văzut pe tânărul vânzător de fructe lăsând chitara din mână şi ştergând sângele de pe coarde cu o batistă care-ţi sărea în ochi. Însă trebuia să mă întorc cu orice preţ la Henry. Iată situaţia: fratele celei de-a doua soţii începuse să intre la bănuieli. Descoperise în cuptor un certificat de căsătorie pe jumătate ars. Urme de cărbune pe Henry. Ce avea să facă? Mi-am spus că nu ne putem opri în acest punct. Dar mă înşelam.
note

(45)

Se făcuse ora când acel pretins beţivan şi puturos nevoie mare, pe jumătate polonez, pe jumătate francez, se scula din pat. Îmi amintesc că atunci când Hélène i-a mărturisit de sentimentele ei, s-a lăsat de coniac. Şi s-a apucat numaidecât de absint. Era una din acele dăţi când a băut absint. Se zicea că dă ghes inimii. Ce văzusem cu adevărat? Îl văzusem pe Henry – i-am auzit spunându-i astfel pe nume – aplecându-se nevinovat asupra unui cadavru, tot nevinovat, rodul propriilor acţiuni. Şi îl văzusem pe doctor la plimbare cu bătrânul prin grădină, nu o dată sau de două ori, ci de nenumărate ori. Tânăra nu mai era acolo. Mi-am mai venit în fire cu jambon

epicureic şi Royans aux Achard, pe care le-am pudrat cu niţeluş praf de înger şi le-am dat pe gât, în nerozia mea, cu Villa-cabras. Dar mă simţeam atât de singură într-o clădire mare, cu multe apartamente: ce bine că nu renunţasem la furături.
note

(46)

Dintr-un anumit punct de vedere, îmi părea bine că se căsătoriseră. Am fost mereu un apărător al castităţii în viaţa de familie. Nu crezusem şi nu voi crede niciodată zvonul scandalos cum că un maltez a aterizat pe insula noastră şi a sedus o străbună de-a mea (sau să fi fost vreun străbun?). Dacă aş fi avut parte de-o educaţie adevărată, nu doar ce învăţam din spusele lui, v-aş fi mărturisit cât de mult detestam – iar în acea zi era insuportabil – să mi se spună Hal. Aşa-mi spunea ea. Dar lui părea să-i placă, iar la un moment dat i-a citat dintr-o carte, cică tranzacţia pare să fi avut, la bază, temeiuri sentimentale: „A fost prietenul meu”, rosteşte doctorul ucigaş. „Mi-a fost drag”. Pesemne un Tom, nu cel ucis de mine în afacerea cu Jasmine, fusese făptaşul. Era încântat şi mi-a dat şi mie o bucată, zicând că e minunat că vizitase Anglia pentru prima oară în această zi.
note

(47)

Babs intră din nou în peisaj, încoronată cu două cascade drepte de cupru, dacă se poate spune aşa. Scurgerea neondulată e de-a dreapta şi de-a stânga, de parcă râul, oglindind un asfinţit cu tunete, s-a despicat, îngrozit, în două cataracte. Şi iată, Doamne ajută că vine şi prima, mult aşteptata, ploaie pe săptămâna asta. Stropi şi cenuşiu la început, apoi brusc iau naştere mici broscuţe de argint pretutindeni pe drum. Noi stăteam pe verandă, în aerul mort, fierbinte şi înăbuşitor, gâfâind şi rugându-ne ca norii negri-azurii să coboare şi să aducă răcoarea. Mereu mă gândesc la asta, chiar şi în Anglia. Dar privind la silueta ce şade vizavi de mine, îmi dau seama că ea m-a prins în mreje, nu Babs. „M-a prins”, ce înşiruire neplăcută de cuvinte mici. Lui Henry nu-i place deloc. Dar ca dovadă că spun adevărul, ea are suficientă forţă să-mi abată gândul de la un Pekoe de Portocale la un Special de Portocale Suprem.
note

(48)

Mereu crezusem că Tate înseamnă, în esenţă, zahăr. Îmi plăcea în combinaţie cu aproape orice, deşi nu totul deodată, dar la foc mic, şi ieşeam de-acolo când nu era nimeni în jur. Dar el i-a spus ei, cum era obiceiul jocurilor pe care le jucau acolo odinioară, altul a început astăzi şi se strecurase asemenea viermelui în cartea de rugăciuni

obişnuite. Dar nu credeam că va avea un gust bun. Îmi plăcea cel cu zahăr. Mi se părea că petrec mult prea mult timp împreună. Eram convins că devenisem un câine mohorât. Am încercat să-mi amintesc toate dăţile când manifestasem interes faţă de celălalt sex, când nu ne păsase de nimic altceva. Am încercat să iert. Îi spunea Crataegus Oxyacantha când serveau câte-o băutură. Era gluma lui favorită. Ştiam asta din felul în care râdea, iar în acele momente mă rostogoleam şi eu. Dar cel mai mult îmi plăcea s-o numesc aşa cum era în realitate. M-am întâlnit cu Ecky în acea seară şi era foarte vesel, doar că istovit. Când l-am salutat, aproape că mi-a căzut pe bot.
note

(49)

Mereu mă simt uşor năuc în asemenea situaţii, şi aşa mă simţeam în acel moment. Dar e plăcut să te aduni, să-ţi numeri poverile, atât deasupra, cât şi dedesubt, şi tot ce ai la mână, cum s-ar spune. Şi totuşi eram năucit. Cum am mai spus, mereu mi se întâmpla asta. Începeam să dezvolt un oareşce apetit pentru Henry, cu toate că eram la prima întâlnire. Sunt un om simplu şi mărturisesc că eram de-a dreptul încântat. Mi se părea că întâlnisem un om fascinant şi cu totul neobişnuit, cu bărbia despicată precum copita satirului şi cu câte-un smoculeţ de păr în spatele urechilor.

Totodată, i-a fost sortit să facă prăpăd, din motive familiale, şi să continue să distrugă. Iar eu tot singur eram. Nu puteam să mă aştept la altceva în aceste circumstanţe. Mi-am amintit vorbele poetului:

Să-l aduci pe Palamabron, preotul cu coarne,
săltând pe stânci,
Şi pe tăcuta Elynittria, regina cu părul de argint,

note

(50)

Rândunica, strălucitoarea Homonoea.

M-am întrebat dacă voi reuşi să-i fac rău fetei. Dar trebuia să-mi abat gândurile de la ea. Testamentul era fără îndoială acolo. Iar mâinile minunate de cealaltă parte a mesei îşi făceau de lucru cu o trusă de ustensile de scris ciudate. Stăteam nemişcat. Nu obişnuiam să mă foiesc nici în viaţa reală, nici în scris. Voi începe cu începutul, chiar dacă pare o expresie banală, şi voi merge până la capăt. Să te naşti, sau... în sfârşit, să creşti într-o valiză, cu sau fără mânere, îmi pare ca o sfidare a normelor morale familiale, sfidare ce aminteşte de cele mai mari abuzuri ale Revoluţiei Franceze. Omul îşi intrase într-un final în ritm. Părea complet absorbit. E un dar fantastic, mi-am spus mereu. Dacă şi-ar fi propus, ar fi putut fără îndoială să scrie precum Chesterton sau Camoens.

note

(51)

Dat fiind că eram doar în trecere pe-aici, mi-am scos pălăria în cinstea celor unsprezece care au jucat cu selecţionata Angliei pe o mie de guinee şi i-au învins de douăzeci şi nouă de ori în zece ani. De asemenea, mi-am prezentat omagiile unei perechi de arbori de tisă neobişnuit de mari. La urma urmei, făceam treaba altui om. Pe măsură ce avansam, mi-am amintit cum îl numise poetul meu favorit. Îl numise încântător şi liniştitor, şi delicat. Îl numise giulgiu răcoritor şi mamă a întunericului. Iar ţie îţi dedic, zicea el, dansuri şi serenade vesele, şi un toast pe deasupra. Şi totodată nemărginită şi bine deghizată. Aveam totuşi îndoieli. M-am aşezat pe iarbă şi am numărat nouăzeci între două bătăi ale inimii. Trebuia s-o iau mai încet. Fiecare bătaie ieşea din pieptul meu asemenea fumului violaceu din ţevile de eşapament. Dansez cu dansatorii şi beau cu băutorii. Ecourile răsună cu strigătele noastre neruşinate, iar un biet oarecare îl iau drept cel mai drag prieten.
note

(52)

Cardinalul a fost achitat astăzi în privinţa complicităţii în cazul colierului cu diamante al reginei. Ce iute se scufundă picioarele minţii în nisipurile mişcătoare ale crimei. În acel moment

mi se părea neverosimil că odinioară fusesem un copil nevinovat, zburdând prin lanuri cu flori şi gândindu-mă – dacă se poate spune că gândeam, pe-atunci – la mormânt ca la un pătuţ, nimic mai mult. Uşa s-a deschis şi s-a închis la loc. Din ce ştiam deja despre domnul care intrase, ar fi trebuit să mă aştept la mâini mai curate şi la un aer mai sinistru. I-am explicat scopul şi l-am invitat să se aşeze şi să arunce un ochi peste documente. Cafeaua şi sendvişurile cu şuncă Westfalia îi făceau vădită plăcere. De ce sendvişuri cu castraveţi? Ce-i cu atâta risipă nesăbuită pe-aşa un tânăr? De cum l-am văzut, am simţit că, într-adevăr, cuvintele dinaintea ochilor mei se vor preschimba într-o critică, poate ironică, pagină cu pagină, până la finalul întrevederii şi chiar şi după.
note

(53)

Până acum, mintea mi-a hoinărit alene, dacă mă pot exprima astfel, avansând dizgraţios, păşind parcă ba cu-o emisferă, ba cu cealaltă. Acum însă, eram tare curios cum puteam cădea de comun acord, eu şi porcul ăsta ghiftuit cu care tocmai făcusem cunoştinţă. Era în mod evident băut şi n-o ducea deloc rău. Ba asta slujea chiar scopului meu. Chipul bătrânului îmi părea vag familiar, deşi nu mă prea descurc la feţe. Însă brusc mi-am amintit că barba aceea albă i se unduia din bărbie

asemenea unui val. Ar fi trebuit s-o recunosc de la o poştă, din articolele săptămânale ce apăreau în ziarele partizane, ca aparţinând lui sir Paul Trinder, a cărui *furor loquendi* îl determinase să adere vreme de douăzeci de ani la toate cauzele pierdute din oraş. De asemenea, era un soi de conferenţiar într-un post obscur, un taburet academic, dacă mi se permite. S-ar putea spune că asemenea om nu era duşmanul nimănui, ci doar propriul duşman. Însă, vai!, ce duşmănie cruntă este aceasta.
note

(54)

Mai bine nici că puteam să mă simt în acea zi. Tot ce ţinea de grădinărit, în cel mai îngrozitor şi propriu sens al cuvântului, era splendid. Îmi plăcea să conserv sângele verde, fapt la care mă gândisem încă dinainte de micul-dejun. Am primit o scrisoare de la domnişoara Doncaster, peste firimiturile de pâine prăjită şi ultima mânjeală de marmeladă, în care eram informat că bătrânul îmi va face azi o vizită, la îndemnul ei, să-l primească pe-al meu. Mărturisesc că m-a mişcat într-un mod ciudat. Am aprins un Nestor şi m-am gândit încă o dată la scrisoarea ei. Să pisezi otrava otrăvită în spatele lucirilor stacojii. Era frumos lucru să întrebi un om relativ străin. Va trebui să fie analizat. Bietul bătrân! Dar toată lumea trebuie să se

ciocnească de Waterloo-ul său, iar azi a fost întâlnirea la La Belle Alliance. N-a fost nepotrivit.
note

(55)

Tabloul cu Vechea Moară din Bramley, cu-acel moşmon ale cărui ramuri atârnă deasupra apei, cu porumbarul din cărămidă, octogonal, şi cu viţa-de-vie din soiul apă dulce nu m-au reţinut cu o zi în urmă. Bâjbâisem după prima ţigară a zilei, cu ochii umflaţi încă de somn, câţiva kilometri mai încolo. Ce uşor trec lucrurile-n uitare! Cu greu mi-am dat seama că astăzi fusese cândva mare sărbătoare în Anglia, la fel ca un alt cinci şi din aceleaşi motive. James scăpase, în vreme ce contele şi fratele său, Alexander, nici pomeneală. Dar mie nu-mi e clară treaba, şi mă îndoiesc că a fost vreodată cuiva. Cele două izuri, de moşmon şi de viţă, erau ca două note ale unui acord, roşu veneţian şi olivină, ce muşcau cu delicateţe dintr-o ureche şi sălbatic din cealaltă – sau mai bine zis tare şi subţire? –, un monoton cu excepţia acestei variaţiuni: odinioară fusese tare, delicat, tare, tare, delicat, delicat, delicat tare. O aromă foarte plăcută.
note

(56)

Era la ceasul la care fata de la fabrica de mătase Asolo decretase că începe dimineaţa. Ceva mă

frapa la moda asta animalică (în sensul propriu, groaznic, al cuvântului) cu care tineretul se înfăţişa în zori. Dumnezeu ştie că la ora asta aş fi fost în pat dacă n-aş fi fost împovărată de-o viziune foarte primejdioasă, ce nu mai lăsa loc de somn. Am petrecut acele şase ore în agonia rememorării. Încă de când eram mititică, la şcoala bătrânei doamne Larkin, unde eram considerată o metisă, dădusem semne că deţin puteri nefireşti. De fapt, doamna Larkin ar fi putut să-mi spună Clara, căci văzătoare eram, şi pe deasupra şi audientă. Vreme îndelungată am rămas nemişcată, cugetând, cu privirile pierdute undeva deasupra mesei. Încetul cu încetul mi-am dat seama că viziunea s-ar lega mai bine pe stomacul plin. Speram să iau micul-dejun curând, şi n-aveam să fiu dezamăgită. Mă gândeam la fata aia prostuţă care se trezea în pântec, la fel ca Pippa, mereu.
note
(57)

Din câte-am putut să deduc, carnea lui Felton fusese livrată la Brookesley pentru prima oară în acea zi. Oare era gustoasă şi îndestulătoare? Nu că mi-ar fi plăcut să mă gândesc la carne, cu toate că eram doar noi doi din nou. Mi s-a părut o bădărănie din partea lui să spună că nici un sunet, ci doar vibraţia unei lacrimi, un suspin ce trupul îi acoperă cu o manta de ciuboţica cucului, până

când am realizat că el se gândea că, la un moment dat, prietenul lui Ben fusese asemenea cărnii lui Felton. În timp ce degusta jambonul din Westfalia, din care nutream să mă înfrupt şi eu, citea articole din ziar despre Hilary şi despre Amazon, despre Stella Polaris şi Voltaire, despre Nagpur şi Vandyck, şi despre alţi oameni minunaţi. Oare nu cumva se gândea să plece în vacanţă? Mare păcat! Chiar nu era necesar în acel moment. Nu ştiam nimic despre vapoare. Fără îndoială că unii dintre străbunii mei cunoscuseră Armadale Castle destul de bine, dar destinaţia sa nu era Africa de Sud.
note

(58)

Deşi era luna mea onomastică, nu prea aveam noroc. Henry, deşi cu vădite înclinaţii spre spectaculos – să vânturi măruntaiele celui de-al treilea, bătrânul avocat al familiei, la micul catarg, doar puţin, susţine exhibiţionistul –, era totuşi normal la cap. Iar acestui străin, judecând după conversaţia foarte vagă pe care mă forţează să o port – diferă de ţăran, care tăcuse mâlc, cu excepţia întrebării arzătoare, şi de copii, care vorbiseră doar între ei –, îi lipsesc câteva doage. Cum se numea filmul acela? *Nuts in May* – ce freudian! Nu fi un Freud! Ajutorul e în apropiere. Aşa să fi fost, totuşi? Henry se afla într-o situaţie disperată, iar ăstălalt era suficient de orb încât să

nu-şi dea seama că mie îmi păsa. Henry stătea aplecat deasupra celei de-a patra victime – servitoarea nesăbuită care dăduse buzna – când brusc s-au auzit bătăile îngrozitor de oficiale la mica uşă albastră. (Să fi fost inspectorul Barraclough sau doar vreun localnic nepăsător?) Dar companionului meu nici că-i păsa. Continua să sporovăiască despre Browning.
note

(59)

Dar ce ţineam oare în mână? Dintr-un anumit unghi, părea a fi un papagal kea. Aveam de gând să-i dau acestui phoenix o nouă şansă. Am aprins chibritul, iar urmările m-au liniştit. Cui îi era frică de lupul mare şi rău? Aparent nimănui. Otrava lui afurisită a dat cu siguranţă greş. La *petit déjeuner* am pus obiectul din fier forjat pe *Gelsemium semper-vierns*. Apropo, în acea zi m-a căutat un detectiv sergent, dorind să ştie despre un nefericit care murise în condiţii suspecte. Din modesta mea experienţă cu detectivii pot spune că au o anume manieră, dar nu şi pluralul. Dacă foloseşti un cuvânt de peste două silabe în discuţia cu ei, au impresia că-i iei peste picior. Din punctul ăsta de vedere cel puţin, sunt perspicace. Totuşi, a fost stânjenitor în compania lui Trinder. Mărturisesc însă că mi-a făcut plăcere să cred că eram în poziţia, deşi puţin probabil să existe prilejul, să-i

ofer divinului Zenocrate o istorisire delicioasă a întregii tărăşenii.
note

(60)

Eram suficient de versat ca să înţeleg că reuşisem. I-am poruncit lui Charles să nu cruţe nici un efort în prepararea acelui cocktail cunoscut drept Desfătarea Amorezului pentru însoţitorul meu. Eram de părere că omul merită puţină desfătare. Câteva ceasuri mai târziu, *glossodia* şi perechea sa şi-au făcut treaba. M-am uitat la ce realizasem. Şi dacă moartea-ncheie toate, încă putem să săvârşim o faptă mare, ’nainte de sfârşit. Cel puţin barba lui venerabilă nu va mai naviga mările pseudoştiinţei de-acum înainte. Fireşte, fuseseră şi alte crime astăzi, cu urmări mult mai mari. Cea a lui Franz Ferdinand, de pildă. Dar nici una care să-l lase pe om atât de mort. I-am ţinut o predică de-adio şi i-am interzis lui Henry, detectivul meu fără seamăn, să-şi bage nasul în acest caz. Am coborât de pe cele câteva trepte pliabile de pe care îmi asigurasem mărturia heliografică a succesului. Căci eu pe-aci n-oi mai păşi în veci de veci.
note

(61)

Mereu am fost mândru de tizul meu, Marele Lexicograf, cum i se spunea pe cel mai firesc ton

în familie. Dar mă întrebam dacă parte din viaţa mea n-o va schimba pe-a lui în chip tragic. La urma urmei, se născuse la Colney Hatch. Dar nu, pentru scopul pelerinajului meu ar fi mai lesne Broadmoor. Nu-mi plăcea denumirea. Un cuvânt telescopat, format din Dartmoor şi săgeţi Broad, cu nişte linguriţe de nebunie. Nu! Încuiat, încuiat! William the Schoolman – îmi aminteşte de-un vechi cântec de război – era din partea locului şi, în ciuda statuilor lui Rysbrach ale primului nobil rege, era fermecător. *Le couchant dardait ses rayons suprêmes et le vent berçait les nénuphars blêmes; les grands nénuphars entre les roseaux tristement luisaient sur les calmes eaux*. *Doctor Invincibilis*, dragul de Bill, nu era un psiholog de rând, ci un brici. Am văzut o găină şi două oi. Mare păcat că Dickens purta o pizmă pătimaşă găinilor şi ne vine să plângem când ne gândim la neîncrederea lui patologică faţă de oi.
note

(62)

Ce nevoie o fi avut un asemenea om de companie, mi-am spus. Şi numaidecât m-am gândit la unchiul lui Jim, Darius Brockley, şi la scuza neverosimilă oferită de nepoata preotului când s-a întors. Da, începeam să înţeleg. Şi nu-mi părea rău să separ ce mai rămăsese din aur de argint şi să aştept deznodământul. Am întins mâna şi am pipăit o siluetă vagă pe scaunul de

lângă mine. O pisică cu blană netedă ce jubila înfiorător la fiecare atingere a mea. Ni s-a spus că inima omului e plină de amăgire şi îngrozitor de păcătoasă. Atunci ce-am putea spune de mintea omului? Adică de ce să-mi fi amintit povestea general-maiorului din Piaţa Trafalgar în noaptea de Guy Fawkes, şi cum mi-a povestit-o mortul cu numai un ceas înainte... să-l ia? Şi cu mine cum rămâne? Ce-i drept, eram un războinic, dar până şi eu, cred, puteam fi un războinic fără a fi ţopârlan.
note

(63)

Mi-e greu, chiar şi cu această distracţie sublimă, să nu mă gândesc la părul lui Babbie – Babbie a *mea*, ca să spun aşa – cum l-am văzut ultima oară, de culoarea tigrului şi asemenea arcurilor micuţe din canapeaua unei zâne. *O toison, moutonnant jusque sur l'encolure! O boucles! O parfum chargé de nonchaloir! Extase!* Dacă înţelegeţi ce vreau să zic. *Ea*, cel puţin, se arată nemaipomenit de interesată de Henry. Nu mi-a plăcut niciodată că asemenea scriitori sunt anonimi. Ce trib falnic de scriitori a existat odinioară! Dar eu le-am spus tuturor pe nume. E o exaltare prostească acel fior care mă trece când îi văd degetele lungi şi calde dând jos pălăria lui Henry şi punând-o la loc pe creştet, şi-apoi probându-l pe masă? Draga mea invitată acceptă

un Curcubeu. Îl cer zgomotos şi vine. Îmi spune cu glas tremurat că acceptă pentru că a trecut Postul Mare. Zice că în timpul Postului n-ar consuma în ruptul capului două Sundae. Cred că m-am tâmpit, dar vorbele ei mă amuză. Nu-i port sâmbetele, aşa că de ce să-i contabilizez duminicile?
note

(64)

E de prisos să mai spun că nu ştiam că aceea a fost ultima zi. Ulterior mi-a fost greu să privesc înapoi şi să-mi dau seama că nu trăisem din plin sau mai degrabă că nu mă bucurasem de lucrurile mici care alcătuiau totul, şi de celelalte câteva mii ce fuseseră înainte. L-am auzit citind două lucruri despre un om de care zicea că taman azi îşi făcuse apariţia. Întâi că era un filfizon bătrân, trăsnit şi crud, ce în gâtlej cârlig ar trebui să aibă. Apoi l-a numit un ipocrit năzuros sau un cap sec. Întâi trebuia să-şi chinuie poştaşul, momeala, să-l oblige să-i ducă scrisorile lui Belerofon. Dar asta era peste putinţa mea. Neamul meu i-a fost mereu credincios lui McLeod, din stirpea aceea, printre alţii. Dar până să-mi spună astăzi, n-am ştiut că Marele Lexicograf era şi-un lotofag notoriu. Aveam în mine o chemare, să slujesc cu credinţă. Să dau totul – aşa cum îi dădusem şi lui – era os din osul meu.
note

(65)

Am început să citesc opusul mirobolant al lui Hardy, şi fiecare muşchi din creierul meu era în extaz când am sfârşit. Ca mine îmi închipui că a fost călugărul Arnulfus când şi-a deschis călimara. Paleta de culori era de-un verde-strălucitor, asemenea trupului de libelulă, în vreme ce frunza aurită scânteia asemenea mantiei unei regine. Nu era nici urmă de îndoială. Voi putea să culeg roadele grânelor semănate. Iar Ruth va culege doar pleava. M-am gândit la maică-sa şi am izbucnit în râs. Oricare fată ajunge la fel ca maică-sa. Asta e tragedia ei. Cu bărbatul e tocmai invers. Asta e tragedia lui. Mi-am pus şi întrebarea pe care şi-o pusese Jack: era ceva inteligent? Călugărul Arnulfus, cu un strop de Jim the Penman. Oare ce impresie îi făcusem? Mi-ar fi plăcut să ştiu. În mod evident, avea o minte înceată, calculată, obişnuită să clasifice şi să eticheteze. Caz în care ştiam tipologia: un erudit în artele macabrului, ba chiar maestru.
note

(66)

Nu era nici iadul, dar nici raiul de pe lume să aduci o astfel de atingere morţilor. Mai degrabă era coroana de tristeţe a bucuriei sau coroana de bucurie a tristeţii. Puteam oare fi acuzat de-un acces de morbiditate pentru mica mea efuziune sentimentală pe măsură ce priveam la pastelul vechii şcoli încremenit dinaintea ochilor mei?

Verde, alb şi trandafiriu, dârzenie, înţelepciune şi încredere, aşa cum glumise bătrânul Cap, cum îi spuneam noi. Iar acum se dovedea o combinaţie efemeră. „N-aş spune că e aşa îngrozitor”, zicea ea, şi tare-aş fi vrut să văd dacă zâmbea sau nu în timp ce rostea vorbele. Asemenea remarci mă iritau şi mă stimulau deopotrivă. Ce anume nu i se părea atât de îngrozitor? Dimpotrivă, ce anume i s-ar părea doamnei, cu ţinuta ei renascentistă, îngrozitor? Puteam să pierd totul dacă mă lăsam pradă speculaţiilor. Am dat atacul la verzitura dinaintea mea şi mi-am hrănit creierul cu lucruri mai curate. Mi-am amintit locul unde am fost iniţiat în cele splendide şi strălucitoare. Mi-am amintit cele cinci terenuri zgomotoase, precum şi vechiul hol, solemn, împodobit cu
note

lucrările mai întunecate ale lui Beardsley şi Félicien Rops, răsunând de sudălmile răutăcioase ale Capului, aşa cum îi spuneam, care gâfâia lubric în mrejele eterului. La răsăritul soarelui mă aflam în reşedinţa Whympers. Din câte-mi aminteam, doamna Allingham pictase pescăria, iar autorul *Tărâmului ceţii* a jucat crichet pentru ea până s-a dus pe deal. Şi eu fusesem zdruncinat de plutirea ce zace mereu în soluţie, şi eu primisem identitate din trup, şi ştiam că e din trupul meu, iar ce urma să fiu ştiam că trebuie să

fie din trupul meu. Era o zi importantă pentru că bătrânul Christ a părăsit Palos taman la acea dată. Şi cu toţii ştiţi urmările acelui voiaj. Dar pe legea mea, nu ştiam cum să sărbătoresc, cu toate că sărbătoritul se număra printre specialităţile mele. Să-mi îngădui o nouă doză din iarba binecuvântată şi să jubilez sau să mă rezum la a vărsa lacrimi? Helen şi fredonatul? Poe şi Prohibiţia? Scoici pe un fundal şi Menkin cu-ale sale prejudecăţi? Greu să atingi un echilibru. În final, am luat calea obişnuinţei.
note

(68)

Şi iată-i pe dragii mei micuţi revărsându-se pe uşă afară. Nu era nici o tragedie. Nimic comparabil cu incendiul ce-a avut loc aici, în Latham Chapel, în 1906. Totuşi, îmi dau seama că nu foloseşte la nimic să te apleci din senin asupra trecutului. La fel ca atunci când fredonezi cântece de pe vremuri, care-s demult îngropate: de câte ori nu m-am surprins fluierând „Alexander’s Ragtime Wedding Feast” în timp ce făceam o baie scurtă. Simţeam că Henry e cam singurul lucru căruia îi puteam face faţă sau mai degrabă singura persoană. Cu-atât mai neplăcută a fost venirea acelui individ neîngrijit, acea creatură mioapă, care m-a călcat din neatenţie pe picior şi a atins în acelaşi timp coarda amintirii. Nu mă îndoiesc că cineva trăsese cu urechea la asta în timpul ultimei

mele discuţii, cruciale, cu bătrânul. Dar asemenea lucruri sunt ca ţânţarul dând roată urechii, un Kreisler la mica lui vioară. Îmi distrăgeau atenţia.
note

(69)

M-am trezit din visul aievea cu tâmplele umede şi limba groaznic de uscată. Trebuia să mă cred, pentru că până acum nu mă amăgisem niciodată. Da, mi-am venit în fire, dacă vreţi să ştiţi, când steaua, care-i la apus, trecuse să lumineze cerul chiar pe locul pe care arde-acum. Un timp nu doar foarte deprimant în sine, mi-am spus, ci şi clicticos la pulme. Ce-ar trebui să fac? Răspunsul era limpede ca bună ziua. Când aveam zece ani, am colecţionat ouă şi m-am cam murdărit. Când aveam doisprezece, am colecţionat bilete de autobuz, şi dacă aş fi ştiut unde se găsesc, aş fi colecţionat fără îndoială şi autobuze. Răspunsul era limpede ca bună ziua. Trebuie – vai, ce ocupaţie finală şi dificilă! – să-mi vin în fire. Am văzut un biet bătrân ucis încet şi cu migală dinaintea ochilor mei.
note

(70)

Mi-a trecut prin gând că localul situat între Eros şi Sala Reginei se schimbase îngrozitor de când Orpen îl pictase în 1912, şi chiar dacă urmam avertizările Ming, să ajung într-o clipită, tot va

trebui să-mi însoţesc bietul crighel, din buzunarul meu, cu insulele Efate, ca să folosim denumirea corectă. Dar până la urmă am decis să nu mă duc, preferând să termin ceea ce începusem. Fata avea s-o găsească în zori, gata timbrată şi bună de dus la poştă. Am spus tot ce ştiam şi mă simţeam istovită. Avea, oare, să nesocotească ce-am scris acolo şi să se-aştepte la ce-i mai rău din partea mea? Dar *ce rău* puteam să-i fac? Sau urma să se gudure pe lângă mine, în virtutea legăturii noastre de-odinioară, cerându-mi să nu divulg nimic, ca şi-atunci când gângăvise la genunchiul meu, cel cu artrită, că fluturii de varză sunt fragmente dintr-o poezie scrisă de Dumnezeu, pe care-o rupsese mai apoi considerând că e prea bună pentru urechile noastre? Sau pur şi simplu îmi va face felul?
note

(71)

Dar a doua zi, vălul acelui om religios, dacă mi se îngăduie o asemenea exprimare neştiinţifică, mi s-a părut că, după succesul iniţial, începe să dea greş. O voi da până la miezul nopţii. Nu mă înţelegeţi greşit. De ce să nu mă joc de-a mama spartanului cu emoţia, să fiu un Lucius Junius Brutus al neamului meu? Gândul m-a purtat la May. Deasupra lor plutea iz vechi de roşu mai. Încântător, într-adevăr, dar nepotrivit. Aveam senzaţia că o dezamăgeam pe May. Cât despre

celălalt, n-aveam nici cea mai mică intenţie să mă dau bătut. Înainte de ceaiul însoţit de pâine prăjită cu anşoa şi alte preparate calde (n-am fost niciodată un cumpătat), Henry s-a aruncat fără nici o jenă asupra mea. M-a lovit o dată direct în ochi şi mi-am adus aminte, căci nu puteam să uit de încurcătura în care s-a aflat Elsie când tânărul grănicer de coastă a încercat să-i demonstreze că trage din Herebald the Drake. „Voi sosi în grabă, în faţă-i să mă-nchin”.
note
(72)

Desigur că regretam să-mi iau rămas-bun de la vechiul Medehamstede; dar era plăcut să stau jos şi să fiu într-un sfârşit singur. Momentele acelea încărcate de emoţie ne istoviseră pe toţi. Simţeam că am buzele mai palide decât mi-ar fi plăcut. Dar câţiva stropi din vinul roşu al lui Pasquier m-au pus pe picioare. Dragul de Pasquier, l-am întâlnit în Paris, în acel local micuţ de pe Rue de la Harpe, o stradă pe care, mi s-a spus, se găsesc odăi ordonate chiar şi în casele dezordonate. Am deschis o revistă şi m-am uitat în grabă la ultimele rânduri ale poveştilor scurte. Sunt un adept al iubirii. Dar nu-mi place când totul se încheie cu o îmbrăţişare. În poveştile mele scurte – iar viaţa mea, îmi dădeam seama, era o salbă de poveşti scurte –, îmbrăţişările erau în primele rânduri. Iar apoi venea intriga. Lungimea unui roman i se

potrivea mai bine. Se numea Cuceritorul sălbatic şi îmi plăcea mult.
note

(73)

Artistul din mine a răbufnit. La urma urmelor, numele meu e faimos în toată lumea, moştenit de un pictor îndrăzneţ, subtil şi încântător. Pesemne că eram prea mândru de el, fără temei. Am dezvoltat un interes aparte pentru „The Mumpers”. De ce nu? Ar fi fost absurd să-mi bat capul cu-al lui Hamlet, visător, lunatic şi nevrednic de-al său ţel, sau să-mi las stafia să bântuie Runymede. Dar asta era departe, iar eu mă aflam într-un orăşel liniştit de ţară, cu case vechi şi mansardate, neatinse de imboldul ambiţiei sau al modernizării, cu un râu, o ruină a Tudorilor, un parc cu căprioare, o mlaştină cu iarbă neagră şi, pe principiul E.V. Lucas *a non Lucendo*, păduri cât vezi cu ochii. Ah, bucuria oratorului! *O triste, triste était mon âme*, să-şi umfle pieptul, să dezlănţuie tunetul glasului din coaste, din gâtlej, *à cause, à cause d’une femme*. Mă delectam cu sendvişul. Dar mâncarea şi băutura nu ajutau în asemenea situaţii. Îmi amintesc locul iniţierii, în spatele vechiului port din Marsilia, o canapea discretă, odăile micuţe, fără ferestre, în care erau agăţate
note

(74)

fotografiile tinerilor atleţi râzând, băieţandrii care profitaseră şi îşi croiseră un drum în viaţă, în care vorbele Capului, aşa cum îl porecliserăm, încă răsunau, că rând pe rând, atingerea vieţii s-a preschimbat în adevăr. Atenţia îmi fusese din nou distrasă. „Va ştii cineva despre ele?” s-a auzit din nou acel glas deopotrivă aspru şi miraculos, şi nu pentru prima oară mi-am spus că ne-ar aduce tuturor mângâiere, o echidistanţă de aur. S-o iubeşti ar însemna o educaţie liberală, ba nu, comunistă. Rămăseseră doar trandafirul roşu şi cel alb, iar aceştia se topeau şi se preschimbau în ceaţă înaintea ochilor mei; ochii mei afurisiţi care nu-mi puteau dezvălui adevărul, de pildă, în privinţa acelei reproduceri după Goya. Un om spânzurat? O contesă? „Nu e nici o primejdie” l-am auzit pe bătrân zicând. „Le-am achiziţionat în taină în Leningrad de la un cocoşat micuţ, un Quasimodo cu două feţe de la OGPU.” Nu se împăca mai deloc cu discursul lui din Manchester despre mediocritatea sănătoasă. Cuvintele lui răsunau ca monedele de doi şilingi juma’ scăpate pe marmură. „Doamne Sfinte!” „Dar asta se întâmplă foarte rar”, a venit replica înţeleaptă.
note

(75)

Am avut grijă să rămân câteva clipe singur printre gălbenele. Mă gândeam cu drag la celelalte două flori, care mai mult ca sigur aveau să-mi câştige

inima fetei pe care credeam că pot s-o iubesc, şi jubilam. Dragul de Gerard zicea că se numeşte şi *calendula*, pentru că înfloreşte în calendele fiecărei luni. Mi-am aţintit lumina puternică a ochilor asupra documentelor pătate cu portocaliu. Dar nu puteam să le citesc. Cred că n-am ochi buni. Şi totuşi nu eram printre cei care încearcă, *ek parergou,* să amestece *ephphatha* cu *epea pteroenta*. Veţi fi observat înclinaţiile mele orientale în materie de fumat şi nu v-ar fi surprins că tutunul meu indian, după numai douăzeci şi patru de ore, făcea o treabă de minune. Era aproape sigur că parazitul va fi distrus, cel ce-o parazita pe May, sau desfătarea cu ochi mari ca de gălbenele.
note

(76)

Văzând rânjetul acela pieziş ce părea să umple tot spaţiul dinaintea mea, gândul m-a dus inevitabil la bătrânul lord Pentarry şi la ciracul lui. „Cu uneltele trebuie să unelteşti într-o manieră de Quincey”, ne povăţuise el, în timp ce-şi ştergea cosorul de nădragi, stând deasupra ghiveciului ce fusese odinioară un locotenent de primă mână. Mi-am spus că mai puţin nu pot face. Pe ce e matur te poţi baza întotdeauna. În ce e copt poţi avea încredere. Fetişcanele sunt crude: am vorbit în termeni grădinăreşti. Metaforele mele sunt presate din fructe. Nobilul scoţian pomenise şi de

ruperea băţului verde. Verde era numele victimei. Acele mici scăpări aurii, acele cugetări logice îmi răsăreau în gând asemenea stelelor deasupra dumbrăvii mohorâte, cum spunea Henry. Şi-apoi am avut o revelaţie bruscă: dacă nu făceam eu însumi asta – şi nu sunt eu genul – nu făceam decât să fur vântul ca să culeg un scorpion. Trebuia să cuget bine la asta.
note

(77)

Compact, spune lumea; dar când l-am folosit, numai aşa nu mă simţeam. Dar să nu mă creadă nimeni slabă de înger. A fost prima dată. Acel ultim contact mărunt cu gleznele osoase, atât de calde şi, în curând – dacă forţele nemăsurate ale Naturii îşi vor face treaba –, atât de reci, trebuie să recunosc că m-a impresionat. Şi cu toate că eram singură din nou, mi-a luat câteva minute să revin la necazul lui Henry cu detaşarea şi calmul pe care le merită. A venit iar bătrâna aia care-i mătuşa celei de-a treia lui soţii. În chip bizar, o meduză i-a blocat valva bărcii cu motor. Şi iat-o din nou, atentă, suspicioasă şi cât se poate de în viaţă. Mi s-a făcut milă de Henry. Şi mi s-a făcut milă şi de Percival. Crimele sunt tare ciudate. Uciderea lui Percival din acea zi, şi într-un loc atât de public, mi s-a părut nejustificată. Dar nu m-am priceput niciodată la politică. Cealaltă crimă, în

schimb, a mea, cu toate că o înţeleg, mi se pare că nu îşi găseşte o justificare cu-adevărat.
note

(78)

Apoi au dispărut ultimele bucăţi rozalii ale bestiei prusace. Îşi dăduse viaţa pentru desăvârşirea acestei imitaţii, dar nu avusese nici cea mai mică bănuială. Buzele erau curăţate. Mi-a oferit noua unealtă şi s-a ridicat, dându-mi asigurări discrete din priviri şi totodată, mi-am spus, temător. Am hotărât că îmi permit să fiu suav. Invit pe oricine să verifice incidentul. Nu călătoresc niciodată fără jurnal. Trebuie mereu să ai la tine ceva senzaţional de citit când călătoreşti cu trenul. Dar acest memento al dorinţelor prosteşti ale unei femei care în curând avea să moară, îndrumate acum puţin cu isteţime de o mână străină, falsă, era şi mai şi. Noi, cei care n-am făcut nimic şi învăţăm cum să ne iubim unii pe alţii, cu ce gânduri creşte ziua şi ne desfată şi cu ele apune, trebuie, aşa cum zicea Henry, să învăţăm nesuferita artă a uitării. Da, va trebui să învăţ acea artă.
note

(79)

În ziua aceea, prietenul meu Sandy mi-a mărturisit că nu credea că va închide un ochi toată noaptea. Exista, desigur, o diferenţă între noi. Eu unul nu

mă puteam entuziasma în halul ăla. Vedeţi domniile-voastre, a doua zi primea învoire să prindă Lagopus Scoticus, cu care eu eram deprins, însă lui îi fusese interzis multă vreme. Îmi plăcea de Sandy şi mă simţeam bine în compania lui. Dar simţeam – şi nu puteam să-mi înăbuş presimţirea – că ceva era nepotrivit, ceva era dislocat la faţa mea. Am făcut din nou dragoste cu Flora în părţile din spate. Rezultatul mi s-a părut satisfăcător. Mă simţeam în formă, dar tot am dat gata o porţie întreagă de Bob Martin. La urma urmelor, şi el mă plăcea şi pe deasupra avea mereu dreptate. Însă eu am ajuns la concluzia că o detestam. Avea obiceiul să se facă roşie în obraji. Am înţeles de ce mi-a spus odată despre un lucru că era în plină floare, ca înflorirea în mai. Şi-unde mai pui că-şi purta părul într-o grămadă de mici şuviţe şerpuitoare, ceva ce în familia noastră era de neconceput.
note

(80)

Dacă stai să te gândeşti puţin, ospitalitatea e o treabă tare curioasă. Voiam să-l ajut cât de mult puteam pe acest nou-venit plin de speranţă. Cămara mea, biblioteca, borcanele în care colecţionez râme; toate erau la dispoziţia lui. Era jenant de entuziasmat. Şi în acelaşi timp, voiam să fac totul pentru May. I-am arătat aproape tot ce aveam, iar el a lăudat ce-a văzut. „Faceţi prea

mare cinste umilei mele locuinţe, sir Paul”, am spus. Un bătrân dornic să fie din nou tânăr! Sosise cu puţin timp înaintea prânzului, dar cel mai bun moment e prezentul. Dacă n-o fi să-mi sune ceasul acum, i-am zis în mod prostesc lui Henry, care nu s-a sinchisit, tot o să sune odată. Sunt prevăzător. Hotărât să prezint omagul, i-am oferit, pentru început, un pahar de sherry. Tinctura lui Flemming s-ar putea să fie confundată cu asta, ba chiar a fost. A băut în cinstea mea. Şi dragoste gustă cu jumătat’ de gând, nici că mai bău vreodată din izvorul neprihănit aproape de cer.
note

(81)

Victima, căci aşa va trebui să-l numesc de-acum, fără tragere de inimă, a blocat tot aerul înmiresmat ce intrase pe fereastră. Şi-a întins mâna afară şi a întrebat dacă moartea se deosebeşte de somn când vine astfel. Dixit el. De moarte să te temi când focul sau tăişul paloşului o provoacă, am dedus eu, îngreţoşată, sau otrava, fără îndoială. Dar când e provocată de apă... simte-o. La fund cu tine! Chiar o cerea. Avea să fie dezamăgit? Cred că da. A tot bolborosit ceva despre lanuri înverzite (îmi cer scuze, chiar şi retrospectiv, obiceiul e molipsitor) pe care n-avea cum să le fi văzut foarte bine. I-am tras şosetele şi am împins cu toată puterea înainte. Iar fereastra nu mai era obturată. Cu puţin noroc, neghiobul

murise deja. Ce-a spus înainte să mă părăsească? Era ceva despre Cuali şi Arti, şi Fex. Sau Fex, Cuali şi Arti. Ceva cu o bandă pătată. Chiar n-am înţeles o iotă. Dar, slavă cerului, nu eram detectiv.
note

(82)

Am uitat de ce stăteam la masă cu privirile pierdute. Care era necazul? A, mi-am amintit. Asistasem la fapte sângeroase şi scârnave, şi nefireşti. Şi-apoi, privind la ceainicul aburind din faţa mea, m-am pierdut din nou pe tărâmul reveriei. Bartolomeu mă râcâia cu labele la glezne, cu poftă de biscuiţi dulci, dar nu sunt superstiţioasă la pericolul scării. Biscuiţii nu-i făceau bine deloc. Era al treilea câine pe care-l aveam la Londra. Mă temeam că nu mă îngrijeam destul de el. A fost primul câine pe care-l observasem, şi asta chiar la început. Poate vi se pare ciudat să auziţi aceste lucruri de la mine, dar asta pentru că nu l-aţi cunoscut pe Henry. Fie ca eroare umană, fie ca semn al lui Cain, vorba Poetului Laureat – eu l-am avut în ambele ipostaze – ştia meserie. Simţeam că bughăţi mari de ceaţă îmi apasă creştetul cu toată greutatea rece a certitudinii mele.
note

(83)

Un florar îmbujorat pesemne de speranţă le-a întrerupt conversaţia, oferind să facă cinste tuturor muşteriilor. Însă ea a plecat în grabă, vrând nevrând, fără să-şi primească recompensa şi lăsându-mă cu amintirea ieftină a florilor de la ţară. Din ţara noastră, dar şi din alte ţări: narcise ironice, irişi de apă, clopoţei pitoreşti, trandafirul din gard, adus de pe alte meleaguri, şi garoafa. Însă fără floarea de pepene cea vulgară. O, să fii în Anglia; ce necitabil devenise. Căci eram, nu-i aşa? Într-o bună zi va trebui să învăţ spaniola doar de dragul acelui nume leneş şi dulce. Am atins cu limba roua distilată de trandafirul roşu, singurul supravieţuitor, şi am făcut un semn care mi l-a adus pe Henry la masă, ca o pisică. În acel moment, bătrânul a scăpat un obiect metalic, iar companioana lui l-a cules de la podea cu iuţeala unei fiice grijulii. Băieţii cu ziare care strigă ştirile de seară, *mal de mar* mă tulbură întrucâtva. Voi primi oare veşti? Cu glas reţinut, femeia îl întreabă la ce se referă când vorbeşte de veştile bune sosite din Gent.
note

(84)

Aş vrea să-mi spună mai multe. Aş vrea să-mi dea un indiciu, să înţeleg de ce morţii şi-au dorit ca noi să ne cunoaştem. Stând dinaintea ei, săgetat de ochii aceia aurii de viespe, îmi fac gânduri negre. Gânduri cumplite. Cred că e mare păcat.

Absorbţiile matinale l-au lăsat din nou pe Alistair pe picioare nestatornice, iar el se urcă frumos în autobuzul de Dagenham care-l va duce la fostul depozit în care locuieşte actualmente mama lui. Sper că nu va cădea din nou... în păcat. Barbara, draga de ea, trece de la dreapta la stânga. Costumul ei de baie dintr-o singură bucată e de culoarea iasomiei galbene, iar picioarele ei bronzate fac vânt caldarâmului. În buclele ei roşcate s-ar putea pierde păsărelele şi nu numai. Flutură capricios un prosop în direcţia mea. Oare ce-aş face dacă cealaltă s-ar apleca deasupra mesei şi ar repeta vorbele amiralului orb? Dar atotştiutorii susţin că a spus „Kismet”. Iar azi şi-a pierdut şi braţul. Chiar aşa, cum ar fi dacă...? E o fiinţă minunată.
note

(85)

Eram cu adevărat punctual. Mi-am dat seama că fusesem ca un robot. Dar oare nu-mi vâram capul, urmându-mi misiunea pe strada asta, în gurile gemene ale celor doi lei, a fratelui lui Mycroft şi a palidului, dar versatilului Blake? Adesea, în anii de şcoală, colegii au făcut băşcălie de numele meu, whiskyficându-l în chip neplăcut. Whiskyficare neplăcută e de la Kipling. Iar eu m-am smiorcăit cu faţa în paltonul de ploaie. Dar slavă cerului că glumele lor puerile erau adevărate. Mergeam în continuare înainte. Cum doarme ucigaşul ce a

doua zi în ştreang va fi? Şi cel ucis, cum doarme el? Eu atâta ştiam, că toată afacerea asta istovitoare avea să ia sfârşit. Dormea, de cealaltă parte a mesei. Era o bătrânică drăguţă. I-am înfipt ascuţişul lui Henry câţiva centimetri sub guşa scofâlcită. L-am dus pe Henry acasă. Un câine a început să latre şi să se tânguiască din odaia alăturată, dar aveam tot ce-mi trebuia pentru restul zilelor.
note

(86)

A doua zi am lăsat-o pe madam Carolina Iasomie – ce nume! – să-şi facă afurisitul efect asupra oaspetelui meu. Dar am fost foarte neîncrezător în tot acest timp. Ce om! Henry îşi vedea de treburile lui, cum o fi fost. Ceea ce taie cade hidos într-o găleată; de ce mi-a rămas asta în minte? Doar pentru că o unealtă pe care am folosit-o şi o voi folosi din nou s-a întors, ca să zic aşa, sub mâna mea, săptămâna trecută şi a grăit? Şi ce-a mai spus el? E cineva fericit când se naşte? Mă grăbesc să-l informez pe el sau pe ea că la fel de fericit e unul care moare şi eu ştiu asta. Ar trebui să fie o consolare pentru pacientul meu. Fără îndoială un tranca-fleanca sadea precum el n-ar fi capabil să născocească de capul lui inocularea lui Mitridate şi s-o pună în practică. Alung acest gând, şi odată cu el, omul. Totodată, mi-ar fi spus şi fiinţa fermecătoare cu care corespondez. M-am

gândit, cu o ciudată slăbiciune, la versurile poetului:

Însă noi ne plecăm acum adânc şi-i sărutăm picioarele albite

note

(87)

În inima bunului şi bravului tovarăş al lui Henry Morgan

Invitata mea are un soi de frumuseţe bizantină, amintind de-un şarpe auriu. Mi se pare mie, sau e puţin cam palidă? Sanders apare din nou în peisaj, ameliorat vizibil de vizita sa selenară. Se reazemă şi priveşte-n depărtări, spre-apus şi miazănoapte, peste apele golfului cel mic, şi soarbe totul din priviri. Îi urmăresc privirile şi zăresc, la fel ca Henry când a fost acasă în Woodstock, arbori răsuciţi în faţa căsuţei cu ferestre groase, iar în prim-plan vegetaţie multicoloră, având densitatea unei eşarfe îmblănite: un ciot de deal sub dâra lungă a norului. Nu i-am oferit absolut nimic. Mi-a dat voie să văd scrisoarea mortului în original. E curios şi totodată înfricoşător să simţi mâna umedă a scheletului, prin mâna ei, în mâna mea. De ce oare? Bine, încă nu a ajuns la stadiul de schelet. E mai rău de-atât: o grămadă scârboasă de carne în putrefacţie.

note

(88)

Mi-a plăcut mereu să-l ascult. Am aflat că era ziua Sfântului Wigbert, iar Augustus, din câte-mi amintesc, era un tânăr rotofei. Eram tot mai isteţ de la o vreme. Zicea că fiul lui vitreg fusese multă vreme prost înţeles, şi că azi dăduse ortul popii. Zicea că cel de-al treilea său fiu fusese o brută. Nu înţelegeam întru totul, dar aveam mult Tate delicios. Ea i-a zis lui. El i-a zis ei. Urmările erau cumplite, dar în exterior. Mi-era deja cam greaţă de felul în care se purtau. La fel ca Tom şi Jasmine a Florei. Poate că despre asta era vorba. Era prima lor ceartă, despre o nuanţă. Ea milita pentru cenuşiu-închis francez, el pentru verde coaja-oului. Dar ştiam că vor depăşi momentul. Eu îl depăşisem. Dar au început să-şi reproşeze cât de puţin făcuseră până în acel moment al anului. Nu ştiu de ce, dar simţeam că-mi joacă şoriceii pe lespede.
note

(89)

Moşneagul se aşezase apoi printre buruieni şi s-a delectat cu un bol uriaş de ciorbă cu bucăţi mari de carne. În ce ne priveşte pe mine şi pe stomacul meu, n-aş putea iubi vânatul aşa mult de nu aş fi iubit pustiul, cu o duşcă de Spey Royal ca să mai înăbuşe gustul. Slabe şanse să se întâmple aşa ceva acum. Omul poate îndura cu stoicism absenţa prietenilor de-o viaţă. Dar cu greu îndură separarea de o persoană pe care tocmai a

cunoscut-o. Circumstanţele diferă, mi-am spus în timp ce-l priveam pe individ, şi trebuie procedat de la caz la caz. Am hotărât să-i dau pezevenchiului o şansă. „Stai bine cu memoria?”, l-am întrebat. „Funcţionează cu întreruperi, dar e bună”, mi-a răspuns. Şi astfel şi-a semnat condamnarea la moarte. Mă rog, el era expertul în semnături. Aurul dispărea treptat din lumină, iar argintul ce rămăsese era, cum să spun... nesatisfăcător. Tot astfel mi-am fluturat eleganţa – pe care-o ţineam în acea clipă între buze – în public, fără să fiu mulţumit de ea.
note

(90)

În timp ce gândurile hoinăreau pe te miri unde, un domn în vârstă cu aspect grotesc se prăbuşise ca un liliac pe scaunul dintre noi, iar acum îşi lăsa, cu nepăsarea ursuză a celor veniţi parcă din altă lume, o şapcă cu urechi şi două cozoroace din tweed rozaliu, vai de ea, pe parchetul rece. Cunoşteam, pesemne, tipologia: un erudit în artele macabrului, ba chiar maestru, suficient de bogat pentru a rămâne neatins de convenţie, şi totuşi capabil să dezlănţuie furia a o mie de care, toate de aur, fireşte, pentru năruirea acestei lumi materialiste. Culegând ciuperci în cealaltă ruină de aur dinaintea mea, mă întrebam în sinea mea ce căuta un pustnic sadea ca dumnealui în strălucirea unui asemenea stabiliment elegant. În

depărtare se auzea fără îndoială chelălăitul trist al unui câine. Cei doi stăteau cu capetele apropiate. Urletele bietei jivine mă necăjeau, astfel că m-am bucurat când au încetat. O vei face, Oscar, o vei face. Luasem mereu personal acea înţepătură a lui Whistler. Oare toate realizările mele erau de domeniul viitorului? Eram sortit să nu fac nimic în prezent? Totul îmi părea zadarnic.
note

(91)

În tinereţe, fusesem nemulţumit că purtam acelaşi nume ca amiralul lui Newbolt sau sergentul lui Shakespeare, şi mă iritase că în anii studenţiei mi se spunea Linguşitor agil cu un Cuţit. Ulterior mi s-a părut mai util să-mi scriu a treia literă cu majusculă. Mărul lupului urma să se scufunde a doua zi; de fapt, ştiam prea multe ca să-l las la suprafaţă. Părea chiar să dea roade. Diletantul cu mâini delicate şi dungi albe? Măcar eram ultimul. Dar la urmă nu voi spune că eram cel mai neînsemnat. Am încercat să-i stârnesc curiozitatea cu micul meu Muzeu Negru, şi într-adevăr i-am provocat un *frisson* cu ochiul bine păstrat al binecunoscutului şi respectabilului Cadavru Charlie. Ochi care, taman înainte ca deţinătorul său să fie împuşcat de detectivul din Chicago, îl întrebase pe suavul detectiv dacă el, detectivul, putea să vadă culoarea verde. Dar părea că Henry se jucase cu exponatul. Trebuia să iau măsuri.

note

(92)

Zilele mele fuseseră foarte diferite. N-avusesem parte de confortul, de răsfăţul sau de spiritul de aventură pe care le am acum. Am muşcat din ultima stridie, iar cineva a luat cochiliile şi le-a dus. Cum ziceam, fusese foarte diferit. Cum se scurge şuvoiul pe finetul rochiei strămătuşii mele, deasupra genunchiului, ah, ce zădărnicie! Când ea nu-şi dorea decât să-mi dea poala. Ce frustrare pe ea şi, în paranteză fie spus, şi pe mine, căci a fi crescut de ea şi a-i asculta poveştile mi-a oferit acces la comoara secretă de Devona sau la înşelătoarele bomboane mentolate. Oare ce-i va trece lui Henry prin minte acum? Privirile mele au orbecăit prosteşte în direcţia lunii sterpe a ceasornicului din apropiere, iar apoi s-au scurs la pământ. Pesemne că ceasul îmi e mentor. În chip stupid mă simţeam gata pentru un soi de revelaţie cardiacă, sau cel puţin pentru o reevaluare.

Îmi tresaltă inima acum, o, iubito!
Copilul Domnului cu roua sa
Pe frumosul tău păr auriu, iar acei crini încăvii şi albaştri

note

(93)

Şi ţevi peste tot, la closete, şi ciubere pline cu lapte,

Dar M’Cullough a murit în anii şaizeci, iar eu voi muri la noapte...

Oare nu spusese autorul celebrei *Wails of a Tayside Inn* că acestea erau poeme cu viaţă, în vreme ce toate celelalte erau moarte? Oare nu spusese cântăreaţa din Wimpole Street că legau inimile cu linţoliul mormintelor pentru a nu se frânge? În orice caz, timpul lor venise şi acum trecuse; nu cu mult, dar simţitor, iar mie nu-mi părea rău. Am înţeles, după ce m-am războit în sinea mea, dintr-o parte în alta a creierului – aceşti doi Bunny şi Perry, Pentru şi Împotrivă, care s-au întrecut din răsputeri pe terenul central al lobilor mei – că dacă n-aveam dovezi solide împotriva fostului meu curăţător de pălării, rămâneam cu o jumătate de condamnare, şi aia moale ca puful, împotriva celuilalt. Faptul că în mintea lui, când am intrat pe frecvenţă, îi spusese o săptămână Cambridge, nu m-a ajutat câtuşi de puţin.

note

(94)

Fireşte, mi-am ridicat privirile. Şi vă spun că m-a impresionat teribil faptul că am putut să-mi văd numele pe fereastră, tipărit cu litere de-o şchioapă, la care să se poată holba toată lumea. Am roşit şi m-am întors din nou la Henry, întrebându-mă dacă activităţile lui recente erau sau nu remarcabile. Cu o ultimă atingere

graţioasă la margine, tovarăşul meu de drum a bătut cu degetul, împrăştiind cenuşa sfântă. Se părea că agricultura îşi cere tainul înapoi, iar eu m-am bucurat să văd acel spate lat şi încovoiat pentru ultima oară. Nu ştiu de ce gândul m-a dus subit la Yeats. Apoi mi-am dat seama: ne însufleţesc bărbaţii călări. Aici, desigur, era comemorat colonelul Anthony în fiecare an. Să-i fie de bine. Chiar nu-mi plăceau copiii. Un el şi o ea micuţi au dat buzna înăuntru, poposind pe bancheta mea ca vrăbiuţele şi batjocorind o plasă de prunişoare uscate pe măsură ce ţopăiau în sus şi-n jos. Cum să mă concentrez în condiţiile astea? Iar Henry mă aştepta.
note

(95)

Ştiam, desigur, că, dacă ajungeam acolo în cinci minute, urma să-mi dublez timpul mult doritului rendez-vous cu hameiul la Café Royal, fără să-l necinstesc, pe el sau pe mine, cu sesiunea neîntreruptă la masa de jocuri, rânduită de John Montagu. Mă simţeam atât de legată de sfântul domn Herbert. Sau îşi spunea cumva domnul Haddock? Avea însă dreptate în privinţa orelor, iar dacă asta nu se numeşte sfinţenie, atunci nu ştiu ce-ar putea fi. Cazuri amăgitoare cu care ne-a zguduit din temelii. Pe moment, nu mai conta, căci mă hotărâsem ce să fac. Leda şi Hebe, i-am dat lebedei de băut şi-apoi am pus mâna pe-o

foaie de hârtie. Am luat stiloul – după ce i-am dat drumul de câteva ori – şi, văzând că e destulă cerneală, am trecut la treabă. În propoziţii scurte şi fără echivoc, ignorând complet relaţia noastră din copilărie, am descris totul, ceas cu ceas, zi de zi, de la început până la apogeul acestei fapte îngrozitoare.
note

(96)

Cred că voi comanda o ceaşcă din ceaiul pe care unii impertinenţi îl numesc Vârfurile Aurite, un ceai tinerel, din care-ţi toarnă cu vârf şi-apoi se-aşteaptă să le plăteşti cu îndesatul. Ce descurajant. În timp ce aştept băutura şi pe o posibilă ea, citesc singura literatură disponibilă. Ce-o fi Sărutul Murei? Se aseamănă oare cu Gustarea Pescărelului, ce pişcă, şi totuşi e dorită? Ciudat să mă gândesc că tocmai în acest moment Catharine se preschimbă într-o Somerset la altar. Toată afacerea asta îmi aminteşte de clipele când stăteam lângă Jifjafa, iar Părintele mi-a spus: „Mai degrabă aş fi scris poezia aia decât să beau ulei de ricin dimineaţa”. Îi citisem din Oda mea cu Prevestirile Nemuririi prin Rememorarea Fragedei Pruncii. Of, of. Cât de aievea-mi pare, ori de câte ori mă aventurez cu o tocană, tocana pe care am servit-o împreună în acea seară. Cum se întoarce totul! Toate circumstanţele acestei întâlniri sunt foarte misterioase. Mă trec fiorii, zău.

note

(97)

Să dormi liniştit şi să te trezeşti înconjurat de atmosfera în care Bunny şi Perry s-au întrecut din răsputeri era aproape un sacrilegiu. Era ziua în care urma să fac un lucru pe care nu-l mai făcusem niciodată. M-am uitat la Henry şi m-a luat puţin cu greaţă. Am luat două pastile. Schimbasem poate prea repede – pesemne nu voiam să înaintez într-atât de iute pe cât de încet mi se ordonase să merg – terenul de tenis pe canalul de canotaj. Nu eram în Dorset, cu toate acestea, am rostit cu glas şoptit că Ellen Brine din Allenburne nicicând nu se va mai întoarce. Legătura era evidentă. Ce zi, mi-am spus, pentru venirea lui Paris şi plecarea lui Leonida. Cambridge sau Termopile? Dar Paris? În anii de şcoală nu-l privisem niciodată ca pe-un vindecător. De fapt, nici măcar nu auzisem de John Ayrton. *Ouvre ton âme et ton oreille au son de ma mandoline: pour toi j'ai fait, pour toi, cette chanson cruelle et caline*. Dar nu mă gândeam la John Ayrton.

note

(98)

S-a ridicat şi m-a privit de sus. Dar nu voiam să mă grăbesc. Banii au schimbat, încet, mâinile; căci voiam să fiu capabil să-l descriu. Se vede că

avea mare încredere în părerea doctorilor săi. În orice caz, mă bucur că s-a decis într-un final ce paşi să urmeze şi a procedat după îndrumările medicale competente. Dar sunt doctori şi doctori pe lumea asta, lucru la care trebuie să cuget serios. Şi-apoi a plecat. A plecat. Bună-credinţă sau un bluf normand? Dar Douglas era, pesemne, mai puţin fraged şi adevărat. Inima mi-a crescut în piept odată ce maimuţoiul cel harnic a plecat. A plecat într-un sens, vai, mult prea relativ, deci nu cu totul şi pentru totdeauna. Iată o încheiere cucernic de dorit, ce totuşi trebuia pusă la cale. Pe cine să încredinţez cu această sarcină? M-am gândit la May. Poate că da. Poate că nu. Apusul lumina în nuanţe roşiatice şi violete deasupra dealurilor Quarry, asemenea unei vânătăi pe sânul serii.
note

(99)

Iar ea purta la piept o împletitură în formă de inimă, dar capetele nu erau egale. El zicea că-l pusese cum trebuie, dar nu găsea afurisitele de şoarfece, cum le-ar fi spus Jasmine. Eram suficient de bătrân ca să mi-o amintesc. Nu pe ea o ucisesem. El citise despre nişte ochi fantastici, strălucitori şi pătrunzători, săgetând cu iuţeala stelelor şi totuşi neclintiţi ca soarele; cenuşii, am spus noi, dar cu nuanţe azurii. Mari, dar nu holbaţi. Privirea era mereu vigilentă şi

pătrunzătoare, ajungând cu iuţeală în miezul lucrurilor. Când ea l-a întrebat de ce îi alesese tocmai pe aceia şi ai cui erau, el i-a răspuns: ai Părintelui Fred, pentru că era ziua din urmă la Potsdam. În dimineaţa aceea beneficiasem de-o săpunească uscată, ceva ce adoram, mai ales pe pieptul bătrân. Dar s-a dovedit a fi o pierdere de vreme. Ar fi trebuit, desigur, să fiu mai atent la asemenea lucruri mărunte. Brusc, aveam impresia că-mi băgasem piciorul în treaba asta. În fine, mai aveam trei.
note

(100)

Am vagi bănuieli de ce şi-a dorit bătrânul răposat asta. Lucrasem pentru el, la fel şi Henry. Dacă aş putea să mă ridic, ceea ce, credeţi-mă, îmi e cu neputinţă, i-aş zice eu câteva acestei doamne. Se hlizeşte la mine, jubilând, iar gura ei sângerie pe frumuseţea-i pistruiată de felină. De ce m-aş gândi la Henry în acest moment de cumpănă? Ah, ştiu de ce. Scotland Yard, desigur. Nu că i-ar păsa cuiva. Trist că ăsta-i ultimul lucru pe care-l observi: butoniera s-a desprins. Iată, bătrânul coţcar nechibzuit trece de Woolworth, iar ea se îndreaptă cu dezinvoltură spre Kursaal, la fel de îmbujorată – ah! femeie afurisită! – ca May. Fata îmi zâmbeşte. Asta nu miroase-a bine. Şi-acum mă scutur de spinii-acestei lumi, iar de la voi mă duc. Femeie monstruoasă! Nu ştii ce boală cruntă

m-a lovit în inimă. Dar eu ştiu. Simt că Henry, pentru prima şi ultima oară, nu mai poate fi ţinut în frâu. Adio, Henry. Cade...

NOTE

Pagina 2: „Ce-a răpit o sută de mii de suflete; şi totuşi eu, în viaţă”, citat din *Jurnal din anul ciumei* de Daniel Defoe.

Pagina 3: „Austin Freeman, Oppenheim şi Mary Roberts Rinehart” au publicat cu toţii la Editura Hodder and Stoughton.

„Semnele după care mă veţi recunoaşte sunt o manta de ploaie, nişte ghete trainice. Nici unul dintre prietenii mei nu mi se tolăneşte-n fotoliu. Eu n-am fotoliu”, citat parţial din „Cântec despre mine însumi” de Walt Whitman.

Pagina 4: „[...] l-a văzut mai demult pe Henry luându-i partea lui Lesurques [...]”, este vorba despre Henry Irving, care l-a interpretat pe criminalul Lesurques într-un spectacol de teatru.

Pagina 5: „Vorbea întruna de Browning.”, referire la Robert Browning, autorul romanului *Evelyn Hope*, a cărui soţie a scris poemul „Psyche şi Cerberus”*,* pe care naratorul îl citează greşit.

Pagina 7: „Cineva mă sfătuise în urmă cu câteva zile să citesc *Conrad în căutarea tinereţii* sau

poate în căutarea unui tată? Dar l-am găsit mereu imposibil de citit pe Conrad”, confuzie intenţionată, de fapt, romanul îi aparţine lui Leonard Merrick (1903), nu mai celebrului romancier Joseph Conrad.

Pagina 9: „Să lucrăm acum, cât e încă Day, căci vine noaptea, şi cu ea Cavalerul, când nimeni nu mai poate să lucreze”, trimitere la Ioan, 9:4 („Cât este ziuă, trebuie să lucrez lucrările Celui ce M-a trimis; vine noaptea, când nimeni nu mai poate să lucreze.”). În limba engleză, cuvintele *night* („noapte”) şi *knight* („cavaler”) sunt omofone.

Pagina 11: „Glasul lui, glas dogit, de bătrân, care scârţâia ca o pârghie de cabestan [...]”, citat din *Insula comorii* de R.L. Stevenson.

Pagina 12: „[...] căpăţâna regelui Carol pentru Noel Coward.”, în limba engleză, expresia *King’s Charles head* se referă la un lucru care te obsedează.

Pagina 13: „Mi-am amintit, desigur, de existenţa unei cişmele în piaţă, ce data din 1597”, cişmeaua publică, o clădire ce datează din 1597, se află în Grantham.

Pagina 14: „[...] şi am născocit jocuri cu paie, şi ne-am închipuit că greierele era un armăsar de luptă, acoperit pe piept şi-n frunte de armură, o zână adevărată, cu aripi şi toate cele”, trimitere la

două poeme ale lui Robert Browning: „A Lover’s Quarrel” şi „James Lee’s Wife”.

Pagina 18: „Poţi să treci peste capitolul despre devalorizarea monedei indiene, e prea senzaţional. Până şi aceste probleme monetare au partea lor melodramatică”, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul II, de Oscar Wilde.

„Până acum n-am întâlnit un om cu adevărat ticălos. Mă încearcă o nelinişte. Tare mi-e teamă să nu arate la fel ca oricare altul”, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul II, de Oscar Wilde.

Pagina 23: „Ci numai romul de stârneşte şi desfătare inimii aduce”, versuri din poemul „Captain Stratton’s Fancy” al lui John Mansfield.

Pagina 24: „Cel puţin a milei fire n-a venit cu sila în cazul meu, dar nici manifestată n-a fost”, trimitere la *Neguţătorul din Veneţia* de William Shakespeare.

Pagina 26: „M-a întrebat despre Ben Wade, care stătea nebăgat în seamă, şi fireşte că am dat răspunsul potrivit”, Ben Wade a fost unul dintre cei mai importanţi producători de pipe din Anglia.

Pagina 28: „Până în prezent n-am avut cine ştie ce experienţă în domeniul ăsta. Am fost însurat o singură dată. Era urmarea unei neînţelegeri între mine şi o persoană tânără”, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul 1, de Oscar Wilde.

Pagina 29: „[…] să nu miroasă ca Flora printre roade”, aluzie la „Odă la o privighetoare” de John Keats.

Pagina 31: „Ah, Caseus! Nimic nu-i tulburat şi înfometat aici”, trimitere la *Iulius Cezar* de William Shakespeare.

Pagina 32: „De-acum înainte nu mă mai rog să am noroc, ci eu sunt norocul, am fredonat. De azi înainte, nu mă mai smiorcăi, nu mai amân nimic, nu mai am nevoie de nimic, renunţ la nemulţumiri domestice, la biblioteci şi la cârcoteli pizmaşe”, trimitere la „Cântecul drumului deschis” de Walt Whitman.

Pagina 33: „[…] cu durere îmi vor pogorî căruntеţile mele cu întristare în locuinţa morţilor”, citat din Facerea, 42:38, vorbele lui Iacov.

Pagina 41: „Genul de persoană care făcuse din Anglia regina mărilor”, aluzie la *Comoara din insulă* de R.L. Stevenson.

Pagina 46: „[…] tranzacţia pare să fi avut, la bază, temeiuri sentimentale: «A fost prietenul meu», rosteşte doctorul ucigaş. «Mi-a fost drag»„, trimitere la *Second Paper on Murder* al lui Thomas de Quincey, confundat cu Tom, victima naratorului.

Pagina 50: „Să te naşti, sau… în sfârşit, să creşti într-o valiză, cu sau fără mânere, îmi pare ca o

sfidare a normelor morale familiale, sfidare ce aminteşte de cele mai mari abuzuri ale Revoluţiei Franceze”, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul I, de Oscar Wilde.

Pagina 52: „Ce-i cu atâta risipă nesăbuită pe-aşa un tânăr?”, citat din *Ce înseamnă să fii onest* de Oscar Wilde.

Pagina 55: „[…] tare, delicat, tare, tare, delicat, delicat, delicat tare”, indiciu pentru Codul Morse: punct, linie, punct punct linie etc. reprezentând trei litere AUG – luna august (5 august, faţă de 5 noiembrie, Guy Fawkes Night).

Pagina 56: „Pippa”, „Asolo”, „fabrica de mătase” şi ora sunt toate trimiteri la poemul dramatic „Pippa Passes” de Robert Browning.

Pagina 60: „Şi dacă moartea-ncheie toate, încă putem să săvârşim o faptă mare, ’nainte de sfârşit”, citat din „Ulise” de Alfred Lord Tennyson.

Pagina 65: „Călugărul Arnulfus când şi-a deschis călimara. Paleta de culori era de-un verde strălucitor, asemenea trupului de libelulă, în vreme ce frunza aurită scânteia asemenea mantiei unei regine”, trimitere la poemul „The Court Historian” de George Walter Thornbury.

„Oricare fată ajunge la fel ca maică-sa. Asta e tragedia ei. Cu bărbatul e tocmai invers. Asta e

tragedia lui”, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul I, de Oscar Wilde.

Pagina 69: „[…] când steaua, care-i la apus, trecuse să lumineze cerul chiar pe locul pe care arde-acum”, citat din *Hamlet*, actul I, de William Shakespeare.

Pagina 71: „«Voi sosi în grabă, în faţă-i să mă-nchin»„, citat din *Hamlet*, actul IV, de William Shakespeare.

Pagina 73: „Am dezvoltat un interes aparte pentru «The Mumpers». De ce nu? Ar fi fost absurd să-mi bat capul cu-al lui Hamlet, visător, lunatic şi nevrednic de-al său ţel, sau să-mi las stafia să bântuie Runymede” – paragraful conţine trimiteri către numele John (John-a-dreams, regele John (Ioan) I cu a sa Magna Carta etc.).

Pagina 74: „Un om spânzurat? O contesă? «Nu e nici o primejdie» l-am auzit pe bătrân zicând. «Le-am achiziţionat în taină în Leningrad de la un cocoşat micuţ, un Quasimodo cu două feţe de la OGPU»„, posibilă trimitere la două lucrări ale lui Goya, „Contesa din Chinchon” şi „Spânzuratul”. Apoi, trimitere la poliţia secretă sovietică, precursoarea temutului NKVD.

Pagina 76: „Pe ce e matur te poţi baza întotdeauna. În ce e copt poţi avea încredere. Fetişcanele sunt crude: am vorbit în termeni

grădinăreşti”, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul II.

Pagina 79: „[…] era în plină floare, ca înflorirea în mai”, citat din *Hamlet*, actul IV.

Pagina 80: „Dacă n-o fi să-mi sune ceasul acum, i-am zis în mod prostesc lui Henry, care nu s-a sinchisit, tot o să sune odată”, trimitere la *Hamlet*, actul V.

Pagina 81: „A tot bolborosit ceva despre lanuri înverzite”, trimitere la *Henric al V-lea*, actul II, scena 3, de William Shakespeare.

Pagina 82: „[…] fapte sângeroase şi scârnave, şi nefireşti”, citat din *Hamlet*, actul V.

Pagina 83: „[…] femeia îl întreabă la ce se referă când vorbeşte de veştile bune sosite din Gent”, trimitere la poemul „Browning” de Edmund Clerihew Bentley.

Pagina 84: „Oare ce-aş face dacă cealaltă s-ar apleca deasupra mesei şi ar repeta vorbele amiralului orb?”, trimitere la amiralul Nelson, ale cărui faimoase ultime vorbe au fost „Kiss me, Hardy”.

Pagina 86: „Ceea ce taie cade hidos într-o găleată”, trimitere la „Cântec despre mine” de Walt Whitman.

„E cineva fericit când se naşte? Mă grăbesc să-l informez şi pe el sau pe ea că la fel de fericit e unul care moare şi eu ştiu asta”, trimitere la „Cântec despre mine” de Walt Whitman.

„Însă noi ne plecăm acum adânc şi-i sărutăm picioarele albite”, citat din „Istorisirile lui Hanrahan cel Roşu” de W.B. Yeats, traducere din limba engleză de Mircea Ivănescu, Editura Humanitas, Bucureşti, 2016, p. 65.

Pagina 87: „E mai rău de-atât: o grămadă scârboasă de carne în putrefacţie”, trimitere la „Faptele în cazul domnului Valdemar” de Edgar Allan Poe.

Pagina 90: „O vei face, Oscar, o vei face”, trimitere la un schimb faimos de replici între Oscar Wilde şi James McNeil Whistler.

Oscar Wilde: I wish I had said that.

James McNeill Whistler: You will, Oscar, you will. („O vei face, Oscar, o vei face”).

Pagina 91: „Linguşitor agil cu un Cuţit”, trimitere la „Povestea cavalerului” din *Povestirile din Canterbury* de Geoffrey Chaucer.

Pagina 92: „Îmi tresaltă inima acum, o, iubito! / Copilul Domnului cu roua sa / Pe frumosul tău păr auriu, iar acei crini încă / vii şi albaştri”, versuri din poemul „Saul” de Robert Browning.

Pagina 94: „Şi vă spun că m-a impresionat teribil faptul că am putut să-mi văd numele pe fereastră, tipărit cu litere de-o şchioapă, la care să se poată holba toată lumea” – este vorba de oraşul Doncaster.

Pagina 96: „[…] ce pişcă, şi totuşi e dorită?”, trimitere la *Antoniu şi Cleopatra* de William Shakespeare.

Pagina 98: „Se vede că avea mare încredere în părerea doctorilor săi. În orice caz, mă bucur că s-a decis într-un final ce paşi să urmeze şi a procedat după îndrumările medicale competente”, citat din *Ce înseamnă să fii onest*, actul III.

„Iată o încheiere cucernic de dorit”, citat din *Hamlet*, actul III, monologul „A fi sau a nu fi”.

Există şi alte mici trimiteri literare la surse prea obscure pentru a fi de interes sau identificabile, nu doar de către cititorul român, ci şi de către cel englez.

CUPRINS

1. Elogiu lui Torquemada
2. Notă despre autor
3. Poţi rezolva crimele enigmatice din cartea lui Torquemada?

4. Introducere
5. Rezolvă cel mai mare puzzle literar din lume
6. Termeni şi condiţii
    1. (1)
    2. (2)
    3. (3)
    4. (4)
    5. (5)
    6. (6)
    7. (7)
    8. (8)
    9. (9)
    10. (10)
    11. (11)
    12. (12)
    13. (13)
    14. (14)
    15. (15)

16. (16)
17. (17)
18. (18)
19. (19)
20. (20)
21. (21)
22. (22)
23. (23)
24. (24)
25. (25)
26. (26)
27. (27)
28. (28)
29. (29)
30. (30)
31. (31)
32. (32)
33. (33)

34. (34)
35. (35)
36. (36)
37. (37)
38. (38)
39. (39)
40. (40)
41. (41)
42. (42)
43. (43)
44. (44)
45. (45)
46. (46)
47. (47)
48. (48)
49. (49)
50. (50)
51. (51)

52. (52)
53. (53)
54. (54)
55. (55)
56. (56)
57. (57)
58. (58)
59. (59)
60. (60)
61. (61)
62. (62)
63. (63)
64. (64)
65. (65)
66. (66)
67. (67)
68. (68)
69. (69)

70. (70)
71. (71)
72. (72)
73. (73)
74. (74)
75. (75)
76. (76)
77. (77)
78. (78)
79. (79)
80. (80)
81. (81)
82. (82)
83. (83)
84. (84)
85. (85)
86. (86)
87. (87)

88. (88)
89. (89)
90. (90)
91. (91)
92. (92)
93. (93)
94. (94)
95. (95)
96. (96)
97. (97)
98. (98)
99. (99)
100. (100)

7. Note